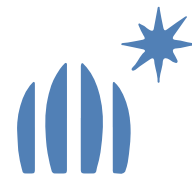

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2112
2,90 € | 15 MARÇ 2020

EDITORIAL i PÀGINES. 16-17

«No volem privilegis, però volem ser respectats»

Declaracions del nou president de la Conferència Episcopal Espanyola, cardenal Joan Josep Omella, a «Catalunya Cristiana» i Ràdio Estel

Rostres humans de la
crisi climàtica

P. 8-11

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Omella, presidència en la caritat

«Soc l'arquebisbe.» Així se sol presentar, amb senzillesa, el cardenal Joan Josep Omella als seus col·laboradors, els preveres i diaques, ometent la seva condició de príncep de l'Església i sabedor que al papa Francesc, amb qui sintonitza en la forma i en el fons, no li plauen les actituds príncipesques dels seus consellers més immediats, els cardenals i bisbes. Joan Josep Omella és un pastor senzill i proper, persistent com a bon aragonès i, alhora, espontani, bon conversador, humorista, dinàmic i entusiasta que enyora ser missioner i que encara sembla enamorat de l'Àfrica on exercí un temps el seu apostolat. En aquest sentit, alguns foren testimonis de la seva emoció quan fa ben poc el bisbe Juan José Aguirre, missioner combonià a Centreafrica, feia sentir la Creu a milers de joves congregats a la Sagrada Família en un testimoni punyent sobre la sofrença d'aquesta república esquinçada pel caos i la guerra civil que el mateix Francesc —contrariant els seus assessors— va escollir per anar a obrir la Porta Santa i inaugurar l'Any de la Misericòrdia. En acabar la missa al temple gaudinià, l'arquebisbe de Barcelona digué a un col·laborador parlant del testimoni d'Aguirre: «Ha estat un veritable do de Déu.»

Quan l'endemà al matí de la seva elecció com a president de la Conferència Episcopal Espanyola, Omella concedia amablement una entrevista a Ràdio Estel (que reproduïm a les pàg.

16 i 17), feu una significativa referència a la recent trobada del Papa amb els bisbes del Mediterrani a la ciutat de Bari on el Pontífex els demanava amb força: «Alcem la veu per demanar als governs que defensin les minories i la llibertat religiosa.»

Ara l'arquebisbe de Barcelona haurà de fer compatible la seva condició de pastor arxidiocesà del Cap i Casal, les seves altes responsabilitats a Roma i la seva condició de president en la caritat dels bisbes espanyols —de distintes sensibilitats— en diàleg amb el govern d'Espanya i de Catalunya, amb la sana complicitat d'un nunci filipí —de dilatada experiència diplomàtica i pastoral— i amb una agenda sobre la taula de temes candents. Demanem que l'assisteixi l'Esperit Sant i la Mare de Déu de la Misericòrdia —tan venerada a la seva Cretes natal— perquè tot ho faci sinodalment, caminant junts. L'enhorabona, senyor cardenal.

Felicitem també Josep Àngel Saiz, bisbe de Terrassa, que ha estat escollit membre de la Comissió Executiva; Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell, que presidirà la Comissió Episcopal per al Clergat i Seminaris; Enric Benavent, bisbe de Tortosa, la de la Doctrina de la Fe, i Francesc Pardo, que ha estat escollit membre del Consell Episcopal d'Economia.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 12**
Opinió
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Missatge del Papa per a la Quaresma

PÀGINA 24

18 Els caputxins màrtirs de Manresa

Valors de l'humanisme cristià a escena

PÀGINA 38

Bellesa i simbolisme d'una façana

PÀGINA 36

47 Andrés Garrigó

La setmana en tuits

SILVIO JOSÉ BÁEZ
@SILVIOJBAEZ

Bisbe auxiliar de l'arxidiòcesi de Managua (Nicaragua)
Adéu a l'amic Ernesto Cardenal, que ara pot cantar el seu Salm 15 davant de Déu: «No hi ha benaurança fora de tu. Jo no rendeixo culte a les estrelles de cinema, ni als líders polítics i no adoro dictadors.»

JOSÉ TOMÁS VICUÑA SJ
@CHUMISJ

Director Nacional Servei Jesuïta a Migrants
Europa té 750 milions d'habitants. Erdogan els amenaça que n'arribaran 76.000 més i hi ha por a la Unió Europea. No amenaça amb bombes o míssils, sinó amb persones que fugen de la guerra. Això és racisme pur. De Turquia i de la Unió Europea

CARD. JOAN JOSEP OMELLA
@OMELLACARDENAL

Arquebisbe de Barcelona i president de la Conferència Episcopal Espanyola
Benvolguts amics i amigues. Vull anunciar amb aquest missatge l'inici d'un camí sinodal en què tots sou benvinguts. Gràcies pel vostre suport. Pregueu per mi!

NÚRIA ICETA @NURIAICETA

Editora de «L'Avenç»
@donesalcmelaveu a la catedral i no ens aturarem. Des de dins. Amb amor. Per la igualtat d'oportunitats també a l'Església

DIANA @DIANACASELLAS

Responsable de sensibilització de l'Obra Social Sant Joan de Déu
Un any més, torna a sortir el sol a la Magic Line per escalfar Barcelona de somriures i solidaritat. 13.000 gràcies!

Zoom

EDUARD BRUFAU

La crisi migratòria s'ha agreujat els darrers dies. Milers de persones han intentat arribar a Grècia des de Turquia, però el govern d'Atenes ha suspès el dret d'asil i la policia ha carregat contra els refugiats. Hi ha desenes de ferits i, fins ara, un nen i un adult han mort. La tragèdia ha estat propiciada pel govern turc, que ha obert la frontera amb Grècia per pressionar la Unió Europea.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Premi molt tendre

L'espai infantil *El gripau blau* ha estat reconegut amb una menció de qualitat, en la categoria de Millor Programa de Ràdio, dins la 20ena edició dels Premis Ràdio Associació, que es lliuraran el 25 de març a Barcelona. El director, Jordi Roura, es va mostrar, el 4 de març en declaracions al programa *A primera hora*, «molt content perquè un reconeixement així encara és millor tenint en compte que l'equip treballa des de l'any 1971». Va afegir que el guardó «significa un copet a l'esquena i una injecció de vitamines per a aquest producte», que ja porta més d'una dècada en antena.

El gripau blau, escrit i realitzat pel grup Ara Va de Bo, compta amb personatges habituals i també nous convidats que presenten propostes de gastronomia per a nens, poesia, música i contes. Aquest espai de participació, que s'emet els dissabtes i els diumenges a les 8.30 h, té una pàgina web (aravadebo.cat) que recull i difon les aportacions de tots ells. Aquesta mitja hora de ràdio ofereix un to dinàmic i proper pensat per als més petits, però amb missatges de fons.

L'efemèride de la setmana

22 de març del 1895: els germans Lumière presenten a París el seu cinematògraf.

DES DEL MONESTIR

Rehabilitació

La recuperació, després d'una malaltia o d'un traumatisme, acostuma a ser lenta, vol un temps, calen dies de repòs, sessions d'exercici o bé de vibracions i escalfor.

També, després de la caiguda que en diem pecat, la falta d'Adam i Eva i tantes altres de tots plegats, costa de refer-se; per anar bé, per curar-se, s'han de prendre mesures. Del temps propi dedicat a això, al recobrament espiritual, la comunitat cristiana en diu Quaresma.

Per comprendre-la en sentit positiu, de salut personal, em servei-

Del temps propi dedicat al recobrament espiritual, la comunitat cristiana en diu Quaresma

ANTONI IBÁÑEZ-OLIVARES

Moviment Ecumènic de Sabadell-Diàleg Intercristià

Fa uns anys, en el transcurs d'una trobada evangèlica, el pastor d'una església va marxar de la reunió visiblement enutjat perquè un servidor havia insinuat la conveniència d'establir contactes amb el grup ecumènic local. L'endemà, però, se'n va disculpar.

Passat el temps, he arribat a entendre que aquell home, ja gran, provenia d'una època en què la confessió preponderant considerava —i oficialment segueix sent així— que l'únic ecumenisme possible era el retorn dels «germans separats» a Roma. Mentrestant, bastants cristians evangèlics creien, i creuen, que l'única font de legitimitat es troba en la literalitat de la Paraula i que, en tot cas, la unitat hauria de basar-se en la pluralitat actual. Aquí, els equidistants ens trobem entre

les orientacions que sant Benet ofereix als monjos, que valen també per a qualsevol persona, home o dona actual. Es tracta d'«esborrar, en aquests dies sants, totes les negligències dels altres temps» i invita a «guardar la pròpia vida amb tota la seva puresa».

Això s'aconsegueix —diu— privant-se de tot vici, donant-se a l'oració, a la lectura (de la paraula de Déu), a la compunció de cor i a l'abstinència en el menjar (i sobrietat en el beure). Prenent al propi cos una part de dormir, de parlar molt i bromejar.

No pas perquè sí, per costum establert, ni per amargar-se la vida, sinó tot al contrari. Per oferir lliurement («per pròpia voluntat») alguna cosa de més a Déu, «amb goig de l'Esperit Sant». És una qües-

JAUME GABARRÓ

Monjo de Solius

tió de desig personal i de progrés en l'amor a Déu, un amor que sens dubte ens portarà a l'amor als altres, per exemple amb la pràctica del dejuni, que a més de fer-nos més sensibles fa que puguem donar als necessitats el preu d'allò a què renunciem.

Què es pretén? Recuperar-se després del cop si ha sigut fort, o del desgast de tot un any. Intentant cadascú complir les pràctiques quaresmals —tant si és per fer de més com per suprimir, avui dia podem triar entre un bon ventall d'opcions (sant Benet, per exemple, no coneixia les noves tecnologies)— de debò, amb esforç i llusionat, «amb una joia plena de deler espiritual esperi la santa Pasqua». Passant així, de la rehabilitació, cap a estar en plena forma en Jesucrist.

MIRADA AL MÓN

Ecumenisme: renovar-se o morir

dos focs perquè veiem factible el retrobament (que només Crist sap com serà) si avancem pel camí del diàleg, del respecte i la comprensió mútua, amb afany i molta pregària.

Però tan preocupant com les divergències és el desconeixement general sobre l'ecumenisme. El mot «ecumenisme» no hi ajuda. Resulta difícil de pronunciar i d'entendre fora dels nostres cercles. Així, no poques persones confonen «ecumènic» amb «econòmic». Sembla, doncs, convenient treballar en allò més elemental, que consisteix a ex-

Sembla convenient treballar en allò més elemental, que consisteix a explicar a tothom què vol dir «ecumenisme»

plicar a tothom què vol dir «ecumenisme». En conseqüència, potser caldrà començar a posar a aquest nom algun cognom del tipus «diàleg entre cristians». Així ho va fer el Moviment Ecumènic de Sabadell, que, per cert, aquest mes promou un cicle de conferències per divulgar els seus objectius.

El temps dirà què hem aconseguit amb aquest rebateig del concepte, o si caldrà anar més lluny, encara. Però és urgent adaptar el nostre lèxic al dels nostres conciutadans. Si no, tenim els dies comptats com a ecumènics (i com a cristians), perquè el cert és que ja no sabem fer-nos entendre per la gent. La meua esperança és que, si sortim dels nostres espais de confort a explicar-nos amb paraules del nostre temps, el retrobament és qüestió de temps. Segur.

UN NOU LLINDAR

Parlar de Déu com d'allò més normal

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Fixant-nos amb les nostres converses, la majoria de vegades resulta estrany que aparegui la qüestió religiosa. Només en comptades ocasions som capaços de referir-nos-hi i encara per a algú resulta d'una certa incomoditat. Tot i que no neguem la nostra fe, ens pot semblar que posar el fet religiós i la pròpia creença al bell mig d'una conversa sovint té més de confrontació que no de comunicació fluida. Per què ens passa? Qui sap si per manca de costum, o per sentir-nos pobres d'arguments, o també per una fe feble que necessita ser enfortida per més formació, més informació i per unes conviccions més arrelades en la Paraula de Déu, en la vivència agraïda i joiosa de l'Evangelí.

Entre una infinitat de trobades de Jesús amb la gent, resulta impressionant l'hàbil pedagogia que conté el seu encontre amb una dona i la manera com desfà els prejudicis religiosos i les barreres socials i ètniques que els separaven. Tot un exemple d'acollida, de comprensió, de diàleg pacient i de proposta transparent. Ens trobem davant d'un model excepcional en l'art del tracte humà, art comunicatiu pel qual queda superada tota previsió i ens fa veure que mai no es pot dir la darrera paraula sobre algú, i encara menys haver-la dita sense experimentar la proximi-

Jesús vol desvetllar en cadascú la nostra relació amb Déu de forma directa i senzilla

tat de trobar-se abans personalment amb ell de forma directa. Jesús sap les mínimes regles d'honradesa i sinceritat. Així ens fa veure com ha de ser el tracte delicat i respectuós que mereix tota persona, des del més amic i proper fins al més enemic i desconegut, des de l'incondicional fins al més catalogat.

És en el cor d'aquesta conversa que parla de Déu i ens ensenya a nosaltres a fer el mateix. El presenta com a do gratuït, com l'aigua fresca que tota persona necessita per saciar la seva set de sentit. És per això que, per arribar a l'anunci explícit i per posar Déu enmig d'una conversa normal, ens ensenya que, primer de tot, cal escoltar. I és el que fa. Saber-se situar amb dignitat davant de l'altre, a més de posar al bell mig de la conversa un gest d'acollida, ple de paraules que a l'altre li interessin i l'afecten, fins a ser persones de diàleg fàcil i normal. Amb això, Jesús vol desvetllar en cadascú la nostra relació amb Déu de forma directa i senzilla. Més encara, té prou enginy per reconduir pausadament un procés que anirà des de l'estranyesa a l'admiració, i que es completarà amb l'adhesió creient i l'anunci missioner. Un cas paradigmàtic de conversa per aprendre un estil d'iniciació cristiana, tan necessari i urgent per al nostre temps.

La terra clama pel patiment dels pobres

**Mans Unides centra la campanya
2020 en la crisi climàtica**

Collita d'hortalisses a Potosí (Bolívia).

MOHAMED FUAD AMRANI
«La mala gestió dels recursos naturals dins d'aquest sistema consumista és el que genera bosses d'exclusió i de pobresa»

El papa Francesc ens ha regalat l'encíclica *Laudato Si* i l'exhortació postsinodal *Querida Amazonia*, en les quals ens convida a una conversió ecològica. Un canvi de vida que ens torni a la comunió amb la creació i la cura de la casa comuna i dels que hi habitem, la família humana.

Amb aquesta intenció, la campanya de Mans Unides per a aquest any 2020 posa l'èmfasi en aquest missatge: «Qui més pateix el maltractament al planeta no ets tu.» I ens recorda que les conseqüències d'atemptar contra el planeta afecten de ple les vides d'homes i dones: 821 milions castigats per la fam; més de 1.000 milions de pobres; migracions pel canvi climàtic; aigua i terra contaminades...

Com diu Mans Unides, «la pobresa i la fragilitat del planeta són dues cares d'una mateixa moneda que bé podríem anomenar "insolidaritat"». Per això, a més de denunciar i sensibilitzar sobre aquests aspectes, l'entitat dona suport a projectes que ajuden les comunitats a adaptar-se als canvis mediambientals i climàtics, i promou iniciatives que tenen com a objectiu ajudar les persones que es veuen obli-

gades a migrar, que deixen enrere la seva vida com a conseqüència del canvi climàtic.

Un any més, Mans Unides ens acosta la tasca que desenvolupen les seves contraparts a través d'alguns testimonis que han visitat les redaccions de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel. Gràcies a Mans Unides Barcelona coneixem Mohamed Fuad Amrani, director de l'Associació Teatuní d'Iniciatives SocioLaborals (ATIL), i Juan Carlos Cabrera, mercedari que treballa a Moçambic. I des de Mans Unides Terrassa ens arriba el testimoni de Mario Torres, director general de la fundació Acció Cultural Loyola (ACLO), de Bolívia.

«Amb Mans Unides hem desenvolupat diferents iniciatives orientades a reduir i prevenir l'abandonament escolar, i en els últims anys ens hem centrat més en temes que tenien a veure amb la reducció de les taxes de violència a les zones amb índexs més alts d'exclusió i algunes línies molt concretes que tenen a veure amb les diferents formes de radicalització dels nostres joves», ens explica Mohamed Fuad Amrani.

ATIL entén la radicalització en un sentit molt ampli, «qualsevol actitud radical que té components de violència. Els joves entren en processos de radicalització que, en la seva última etapa, els pot conduir a integrar-se en bandes juvenils, de delinqüència organitzada o semiorganitzada, en grups ultrs vinculats a certs esports o, en un percentatge minoritari, en grups extremistes religiosos».

Aquestes formes de violència i de radicalització «sorgeixen en zones periurbanes, on s'acumula població que prové de l'èxode rural», reflexiona Amrani, «i fonamentalment es deu a causes mediambientals. La gent que viu en zones rurals ja no pot subsistir amb l'agricultura, hi ha escassetat d'aigua, sequera... la mala gestió dels recursos naturals dins d'aquest sistema consumista és el que genera moltes vegades aquestes bosses d'exclusió i de pobresa».

La tasca d'ATIL es pot entendre com una assistència tècnica al Ministeri d'Educació marroquí, comenta el director: «Els oferim un model d'intervenció socioeducatiu que passi a ser després política pública. Amb el suport de Mans Unides estem desenvolupant aquest model, produint tot tipus d'eines metodològiques per a professors, mitjans d'avaluació, for-

mació de professorat... es tracta d'extreure bones pràctiques perquè puguin servir de referència al ministeri per construir la seva estratègia de prevenció de tot tipus de violència en l'àmbit escolar i socioeducatiu.»

Mohamed Fuad Amrani reconeix que la situació financera al Marroc ha millorat, però «s'ha fet a costa d'un model neoliberal que ha creat moltes desigualtats socials. Per això cal insistir molt més en la governança democràtica i intentar un repartiment més just i equitatiu de la riquesa que es genera i, d'alguna manera, des del sistema educatiu, formar els joves en una cultura democràtica i de drets per a tothom».

Comunitats rurals

Des de fa deu anys, el mercedari Juan Carlos Cabrera té la seva missió a Moçambic, on atén parròquia, cases de formació i projectes socials diversos, entre ells una feina amb nens de barris marginals i en situació de pobresa extrema.

Aquest missioner ens dibuixa el panorama del seu dia a dia: «La nostra parròquia la formen 13 comunitats, 11 d'elles estan a l'àrea rural. Les distàncies no són gaire grans, però hem de recórrer entre 30 i 50 quilòmetres per arribar a aquests llocs d'evangelització. Aquestes comunitats són com parròquies on hi ha els sagraments, els ministeris, les catequesis... i els problemes socials.»

Gràcies a Mans Unides s'han pogut tirar endavant diversos projectes. «En una zona on no hi havia aigua», comenta Cabrera, «hem perforat un pou que abasteix 180 famílies; un altre projecte és un menjador per alimentar nens que van a l'escola i que no menjaven; ara Mans Unides ens està donant suport en un centre que volem obrir per a nens del carrer: un centre més gran i amb més professionals».

Aquest missioner agraeix especialment la sensibilitat del papa Francesc en relació amb la natura: «L'encíclica *Laudato Si* em proporciona alegria, perquè hi ha una unió, tot està connectat. La crisi del medi ambient té unes conseqüències socials. Hem de fer-hi alguna cosa. Aquest deteriorament

Els mercedaris proveeixen de menjar els més petits a Moçambic.

mediambiental està caminant molt de pressa i des de tots els nivells hem d'intentar veure quina solució hi donem.»

En la línia de la campanya de Mans Unides, Juan Carlos Cabrera sosté que «els països en via de desenvolupament són els menys culpables. Els pobres són els que tenen menys eines per sortir d'aquests problemes del deteriorament del medi ambient i són els que més pateixen».

Camperols i indígenes

La fundació ACLO, una obra de la Companyia de Jesús, compta amb el suport de Mans Unides per a projectes de desenvolupament rural que tenen a veure amb les bases productives (reg, terrasses, carpes solars...). L'objectiu és enfortir les capacitats productives d'agricultors camperols, indígenes i pobla-

JUAN CARLOS CABRERA
«Els pobres són els que tenen menys eines per sortir d'aquests problemes del deteriorament del medi ambient i són els que més pateixen»

ció urbana popular, promoure els seus drets i aconseguir la seguretat alimentària. En aquests moments, l'èmfasi s'ha posat en les dones, que són les que estan més discriminades i marginades en els seus drets, i en els joves.

En l'última dècada, la inseguretat alimentària s'ha vist agreujada pel canvi climàtic que provoca que les produccions no siguin tan segures i que els joves marxïn a la ciutat.

En els projectes, indica el director d'ACLO, Mario Torres, «una part molt important és la formació i la capacitat tècnica. Formem les persones de la comunitat (designades per la mateixa comunitat) perquè elles siguin les que capacitin els altres companys».

A més de la formació i la seguretat alimentària, ACLO també disposa d'una xarxa d'emissores de ràdio, anomenada «comunicació per a la vida». «Tenim una programació en tres idiomes: quítxua, guaraní i castellà», apunta el director de la fundació, «des del 1982 hem for-

mat comunicadors populars. Són la veu de la comunitat, dels camperols. És una ràdio oberta».

En aquests moments, ACLO atén unes 4.500 famílies, «estem parlant de prop de 450 comunitats on es parla quítxua, guaraní. Els camperols i indígenes tenen una altra visió del món, estan molt units a la natura, ells són part de la natura!», assenyala Torres.

Per això, el canvi climàtic els afecta d'una manera molt directa: «Les èpoques de sequera, les inundacions, la pluja en excés... provoquen que es vagi trencant aquesta relació tan forta amb la natura, per l'efecte de la migració a la ciutat.»

Els pobles indígenes i camperols no poden respondre a la crisi ambiental perquè no tenen la tecnologia ni els recursos per fer-ho. Amb tot, s'admira Mario Torres, «els pobles es mobilitzen i protesten perquè estan contaminant els seus territoris. Tenen la valentia de defensar el que és seu, i per això tenen problemes amb el govern».

Projecte d'un Centre per a la Formació Integral de Dones a la Comuna Rural de Beni Said.

SABER ESCOLTAR

Els dotze passos de l'orgull

Mons. Charles Pope, rector d'una parròquia a Washington, és un conferenciant que crea opinió entre els catòlics. Resumeix, seguint sant Bernat, els dotze passos que poden portar de l'orgull al gran pecat de la supèrbia. Aquests passos van *in crescendo*: «Cada pas tendeix a posar els fonaments del següent, començant per una idea, referint-se després al comportament, enfonsant-se en la presumpció i, finalment, a la rebel·lió i a l'esclavatge.»

Algunes anotacions a cadascun d'aquests passos. 1) Curiositat: «Pensem que tenim dret a saber coses que no tenim dret a saber.» 2) Lleugeresa de pensament: la té qui, sense mirar-se a si mateix, enveja els altres per les seves virtuts. 3) L'ale-

gria vana: porta a comportaments frívols que no distingeixen el que és més important, allò que agrada a Déu. 4) Jactància: els que han de parlar de si mateixos. Tancats en el seu petit món, presumeixen de fútiles. Obliden que Déu ens concedeix els dons. 5) Singularitat: podrien establir aquest lema: «Jo no soc com els altres homes» (Lc 18,2). Miren els altres amb menyspreu. 6) Arrogància: en lloc de comparar-se amb Ell i demanar misericòrdia, es comparen amb altres, i els miren amb menyspreu. 7) Presumpció: ens donem per salvats. «És esperança confiar en l'ajuda de Déu per obtenir la vida eterna. És orgull pensar que ja tenim allò que encara no tenim.» 8) Justificació del mal: seria

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

fer el que jo vulgui i ja decidiré si està bé o malament. 9) Hipocresia: ve de la paraula actor i busca el reconeixement dels altres. 10) Rebel·lió: l'orgull és rebel·lar-se contra Déu i els seus representants legítims. No fer cas de Déu ni de la seva Església. 11) Llibertat en la complaença viciosa: hi ha un mal ús de la llibertat: un se sent lliure per fer el que li plau. 12) Hàbits de pecat arrelat: es refereixen a la impenitència final i això és irremissible.

Cada pas tendeix a posar els fonaments del següent

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Que la suprimeixin em preocupa ben poc. I continuo pensant el mateix. Em refereixo a les terres on visc i altres de condicions semblants.

Una de les glòries i bondats de l'Església és que, en qualsevol racó pobre, on es trobi un missioner, hi haurà un hospital, una procura i una escola. Potser es pot tractar d'una cabana o de l'ombra d'un arbre.

Ensenyar a qui no sap és una obra de misericòrdia. Adverteixo que ensenyar a qui no vol aprendre és un suplici al qual es veuen sotmesos molts mestres. I afegeixo, un martiri inútil.

El poble hebreu centrava la seva espiritualitat al Tabernacle de l'Aliança. Arribat a la terra promesa, Salomó hi va edificar un temple. Era un lloc de sacrificis rituals, de

A PROPÒSIT DE...

I la classe de religió? (2)

súpriques i, fins i tot, d'aprenentatge (episodi d'Anna i experiència del seu fill Samuel 1Sm, 1,5 ss).

En el desterrament a Babilònia, va sorgir un lloc exclusiu de pregària. Malgrat que la finalitat era la pregària, el fet de ser lloc de convocatòria, també resultava ser d'aprenentatge. A la tornada del desterrament, al segon temple, millorat per Herodes, al voltant del santuari, sota els pòrtics, s'hi asseien els doctors i, qui volia ser deixeble, ho feia al voltant. Escoltant i preguntant, així avançava el coneixement de la Llei.

En qualsevol lloc que hi hagi un missioner, hi haurà un hospital i una escola

Jesús, quan tenia 12 anys, nosaltres en diríem majoria d'edat legal, va passar tres dies sota els porxo i va progressar a ulls de Déu i dels homes. Pau va anar als peus de Gamaliel (Fets 22,3). Diríem que als estudis de Tars, hi va afegir un màster.

Jesús, passada la vida de Nazaret, i ja reconegut mestre, els dissabtes anava a la sinagoga. Ho esmenten explícitament els quatre evangelistes. No s'hi entretenen gaire, a excepció de l'episodi de lectura i explicació d'Isaïes, que va ser un fracàs i va posar la vida en perill. També s'hi esmenta l'assistència a la de Cafarnaüm. Però, per a la seva predicació, per ensenyar la Bona Nova, preferia l'aire lliure o un lloc íntim. El Cenacle amb els apòstols, un domicili amb Nicodem.

Vida eclesial

Aquesta setmana us convidem a col·laborar amb Terra Santa, entrevistem el cardenal Joan Josep Omella, coneixem catalans camí de la beatificació i assistim a la celebració Sent la creu

El cardenal Leonardo Sandri demana un «compromís generós»

El Vaticà anuncia la nova col·lecta per a Terra Santa

L'oficina de premsa vaticana ha difós la carta de prefecte de la Congregació per a les Esglésies orientals, el cardenal Leonardo Sandri, on apel·la a «una cooperació més gran i a un compromís generós dels cristians d'arreu del món amb els seus germans i germanes de Terra Santa», amb la col·lecta que es fa el Divendres Sant a totes les Esglésies del món. El cardenal Sandri recorda que Terra Santa, i de manera particular la comunitat cristiana que hi resideix, «sempre ha ocupat un lloc important i especial en el cor de l'Església universal».

Pel que fa a les dures proves patides al llarg dels segles per l'Església que viu a Terra Santa i al Pròxim Orient, el purpurat assenjala que no han acabat, com ho mostra la tragèdia de la reducció contínua i progressiva del nombre de fidels locals i el risc conseqüent de veure desaparèixer les diverses tradicions cristianes que venen dels primers segles: «Guerres llargues i destructives van produir i continuen produint milions de refugiats i condicionen fortament el futur de generacions senceres, que es veuen privades dels béns més elementals, com el dret a una pau justa, a una infància tranquil·la, a una instrucció escolar orgànica, a una joventut dedicada a la recerca d'una feina, a la formació d'una família, al descobriment de la pròpia vocació, a una vida adulta fructífera i digna, a una vellesa serena.»

És per això que el prefecte subratlla que l'Església continua treballant per la salvaguarda de la presència cristiana i per donar veu a qui no en té. «Ho fa en l'àmbit pastoral i litúrgic, que és fonamental per a la vida de les nostres petites comunitats. Però continua també en el seu ànim per garantir una educació de qualitat a través de les escoles, que són fonamentals per conservar la

identitat cristiana i per construir una convivència fraterna, especialment amb els musulmans, segons les indicacions contingudes a la Declaració d'Abu Dhabi», explica, i posa en relleu que aquesta ajuda és possible gràcies a la generositat dels fidels d'arreu del món.

Finalment, recorda que la cura dels santuaris resultaria impossible sense la col·lecta «pro Terra Sancta», que és d'una importància fonamental «tant perquè aquests són el lloc material que conserva la memòria de la revelació divina, del misteri de l'encarnació i de la nostra redempció, com també perquè en aquests llocs la comunitat cristiana local troba els fonaments de la seva pròpia identitat».

«A l'entorn dels santuaris i gràcies a la seva presència, troben una feina digna molts dels fidels cristians dedicats a acollir els milions de pelegrins que en aquests darrers anys arriben, cada cop més nombrosos, per visitar els Llocs Sants», conclou la carta.

Setmana «Laudato Si»

«Renovo la meva crida urgent a respondre a la crisi ecològica. El

Thomas Charrière

Celebració del Diumenge de Rams al Sant Sepulcre de Jerusalem.

CARDENAL SANDRI
«Terra Santa sempre ha ocupat un lloc important i especial en el cor de l'Església universal»

clam de la terra i el clam dels pobres no donen per a més.» Així ho exhorta el papa Francesc a través d'un videomissatge adreçat a les comunitats catòliques del món amb motiu de la Setmana *Laudato Si*, que se celebrarà del 16 al 24 de maig.

«Quina mena de món volem deixar als qui ens succeeixen, als infants que estan creixent?», es pregunta el Papa quan cita la seva encíclica. I respon: «Motivat per aquesta pregunta, voldria convidar-los a participar a la Setmana *Laudato Si*. És una campanya global amb ocasió del cinquè aniversari de la carta encíclica *Laudato Si* sobre la cura de la casa comuna. Tinguem cura de la creació, do del nostre bon Déu Creador.»

El Papa celebrarà aquest aniversari el 24 de maig amb una visita a la «Terra dei Fuochi» (a la Itàlia meridional), on els incendis i residus tòxics van destruir el que una vegada va ser un lloc bonic i productiu de la creació.

Aquesta setmana està patrocinada pel Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral i és facilitada pel Moviment Catòlic Mundial pel Clima, en col·laboració amb un conjunt de col·laboradors catòlics.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Dones i Església

La celebració del Dia de la Dona s'estén, i creix la nostra responsabilitat amb els homes en infinitat d'institucions públiques i privades. I a l'Església? Doncs, amb estimació i senzillesa, hem de confessar que encara no, tot i que s'ha avançat una mica. Per això, fa pocs dies, dones catòliques demanaven públicament el final d'un paper irrellevant a l'Església, tot assenyalant una gran veritat. Però la meua impressió —per descomptat discutible— és que per aconseguir avançar no cal el sacerdoci o el diaconat de la dona. Hem de caminar en altres direccions menys clericals, i incorporar-nos als àmbits de discerniment, lideratge i guia de l'Església, sense necessitat d'un ministeri específic.

És clar, el Dret Canònic dicta que l'Església està guiada pels successors dels apòstols. Doncs precisament la manera d'exercir aquest guiatge està evolucionant, i no perquè ells perdin el seu paper propi, sinó perquè nosaltres som cridades a ser interlocutores vàlides, compartíps formades i madures, en diàleg amb ells, en aquests àmbits decisoris. No es tracta d'una lluita de poder, sinó d'un pas més en la sinodalitat i la manera d'exercir els ministeris i serveis a l'Església. Maria, la mare de Jesús, és el més il·luminador dels exemples. Ella no va ser majordona, sinó la primera i més avançada deixeble, Mare i mestra de l'Església, coredeptora amb Crist. Amb les altres deixebles, apòstol dels apòstols. Ara el papa Francesc ens crida a una sinodalitat exercida de manera quotidiana; és una comunió de persones amb tasques i missions específiques al servei de tot el cos i de la societat. En igualtat de dignitat i especificitat de carismes i ministeris.

LETICIA SOBERÓN

JOAN TRIAS
ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Cardenal Joan Josep Omella, president de la Conferència Episcopal Espanyola

«No volem privilegis, però volem ser respectats»

El 3 de març passat era escollit president de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, per al quadrienni 2020-2024. Substitueix en el càrrec el cardenal Ricardo Blázquez, arquebisbe de Valladolid. L'endemà mateix de l'elecció recollíem les impressions del cardenal Omella en aquesta nova responsabilitat eclesial.

Vostè assumeix el càrrec amb «por i tremolor», reconeix...

Em conec bé i jo sé les meves limitacions, les meves imperfeccions, els meus defectes... em fa temor entrar en una responsabilitat molt gran de coordinar gent tan bona com són els bisbes d'Espanya, els bisbes de Catalunya, que són tots meravellosos. Però confio en el Senyor i també confio en tots els bisbes, en la seva comprensió i el seu tarannà de voler treballar tots junts en fraternitat. Jo crec que hi ha una bona sintonia, sabent que cadascú té el seu tarannà, el seu caràcter i sensibilitat, però hi ha una bona sintonia de fraternitat entre tots nosaltres.

Com potenciar aquesta sinodalitat?

Ja treballem en coordinació, però hem de treballar més en aquesta línia. Això els de Catalunya ho entenen molt bé. Quan Barcelona, i tot Catalunya, l'any 1992, va ser capaç de preparar uns Jocs Olímpics, tots en la mateixa direcció, totes les forces unides, van fer un treball impressionant i van millorar la ciutat i la convivència, fins i tot. Jo crec que aquesta visió tan senzilla d'una societat que s'uneix en una sola direcció s'ha de fer a les parròquies, a la Conferència Episcopal... Ho ha de fer una societat i

una família. Anar tots en la mateixa direcció, sabent que cadascú té la seva sensibilitat, el seu tarannà, però que tots aportem la nostra riquesa en un mateix camí, en la mateixa direcció.

Quins reptes es planteja com a president de la CEE?

Teníem el pla pastoral de la CEE fins al 2020, ara hem de preparar el nou i ho hem de fer entre tots. No soc jo el qui marca les línies, sinó que ja tenim algunes idees que haurem de desenvolupar una mica més i per al mes de novembre a veure si podem presentar el nou pla. Sí que hem de tenir una cosa molt clara i és el que diu el papa Francesc, que no podem tenir por de ser evangelitzadors enmig del món, testimonis. No es tracta d'imposar, però sí amb joia de presentar el nostre testimoni. I això fer-ho en una societat a la qual hem d'estimar, que és el que ens ensenya el papa Francesc. Una Església en sortida, que estimi aquest món i l'ajudi a ser millor: viure en fraternitat, la no-confrontació, la pau... des d'aquesta actitud.

De fet, vostè ja ha assumit aquesta crida del Papa com a pròpia...

Aquest és el nostre treball a Barcelona, una Església en sortida. Hem de sortir i no mirar-nos tant el melic perquè, de vegades, ens pensem que som els únics del món, els que més patim... i no. Hem d'obrir els ulls, mirar al voltant nostre i veure que hi ha gent que pateix més que nosaltres, que té més dificultats... tenir aquesta mirada i aquesta sensibilitat ens porta a viure més la solidaritat, la caritat i la comunió, i a treballar amb més esperança per als altres. Quan un s'oblida de sí mateix i pensa més en l'altre és més feliç.

Omella, al Palau Episcopal de Barcelona, en una entrevista anterior.

«La humanitat d'acollida a tots els qui pateixen és molt important»

Aquesta mirada és la que ens reclamen els refugiats i migrants?

Imatges com les que es van veure fa poc a Grècia ens fan patir molt i ens fan molta pena. Fa pocs dies vaig estar a Bari, amb altres bisbes, convocats per la Conferència Episcopal Italiana. Érem presents totes les Esglésies del Mediterrani. Vam reflexionar molt sobre aquest tema de la violència que hi ha entorn del Mediterrani. Moltes Esglésies i països pateixen la persecució, molts han de fugir de la pobresa, de la guerra... i troben les portes tancades, troben murs a l'entrada d'Europa que no els deixen passar, que no els acullen... El Papa ho ha dit moltes vegades: el Mediterrani s'ha convertit en un cementiri. Això ens mostra que de vegades som una societat molt deshumanitzada, hem de tenir un cor més obert. Jo crec que aquesta humanitat d'acollida a tots els que pateixen és molt important. Alhora hem de plantejar-nos què fem per evitar que la guerra i la pobresa s'instal·lin en aquests països, i com invertim i com ajudem aquests països perquè es desenvolupin i no acabin en guerres i en més pobresa. Això són reflexions que Europa, tots nosaltres, ens

hauríem de fer.

En roda de premsa després de l'elecció, vostè deia: «Volem ser tractats amb respecte i dignitat.» Tota una declaració d'intencions?

Nosaltres som ciutadans que volem col·laborar en la construcció d'una societat millor, igual que totes les institucions que hi ha a l'Estat espanyol. Tots volem treballar pel bé comú i l'Església ho fa. No volem privilegis, però volem ser respectats perquè nosaltres tenim els mateixos drets que els altres. Tots volem aportar el millor de nosaltres mateixos. Entre tots podem millorar les coses.

Com a president de la CEE, podrà afavorir més el diàleg i la mediació entre factors polítics?

Jo faré tot el que pugui en aquest sentit de fer una entesa, una gran col·laboració d'uns i altres. Però per a això, ens hem de conèixer. Si no hi ha unes vies de comunicació entre uns i altres serà molt difícil. Quan un coneix l'altre, l'estima. Només s'estima allò que es coneix. Jo puc treballar en aquesta línia de convivència, de coordinació, de col·laboració, de no-confrontació, d'estimació, de valoració dels altres...

El papa Francesc, el 24 de gener, va obrir el camí cap a la beatificació dels religiosos caputxins Benet de Santa Coloma de Gramenet, Josep Oriol de Barcelona i Domènec de Riudebitlles. En el mateix decret aprova la beatificació de Josep

Maria Gran, Missioner del Sagrat Cor, assassinat pels militars el 1980 a Guatemala, i reconeix les virtuts heroiques de Joaquim Masmitjà, fundador de la Congregació de les Missioneres del Cor de Maria

VIC

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA *Arxiver dels caputxins*

Els caputxins màrtirs de Manresa

Fra Benet de Santa Coloma de Gramenet és el nom de religiós de Josep Domènec i Bonet. Nascut a Santa Coloma de Gramenet el 6 de setembre del 1892, cursà estudis al Seminari Conciliar de Barcelona i sol·licità d'ingressar amb els frares caputxins. Vestí l'hàbit al convent d'Arenys de Mar el 18 de febrer del 1909 i rebé el presbiterat el 29 de maig del 1915. Destinat al convent d'Igualada, exercí de formador i professor a l'Escola Seràfica. El febrer del 1925 fou destinat a Manresa amb el càrrec de vicemestre de novicis i el 1927 fou nomenat mestre de novicis. Entusiasmada amb el moviment de renovació litúrgica, estudià cant gregorià a Montserrat, el 1923 fundà a Manresa els «Amics del cant gregorià» i reformà l'església conventual de Manresa, que esdevingué un bell

exemple de simplicitat franciscana i d'elegància litúrgica.

Fou un caputxí modèlic de tarannà ascètic i un exemple de vida consagrada. Com a formador sabia exigir, amb fermesa i dolcesa, als seus novicis el progrés espiritual. Amb motiu de la persecució religiosa, el P. Benet es refugià a Casajoana, una masia situada a la veïna població de Rocafort i Vilomara, on sojornà fins que, arran d'unes delacions, el 6 d'agost fou identificat i detingut per uns milicians que l'escarniren i el torturaren. Finalment fou assassinat en odi de fidei el 7 d'agost del 1936, al Pla de Cal Gravat, situat entre el quilòmetre 2 i 3 de la carretera de Manresa al Pont de Vilomara. El P. Benet acceptà la mort amb heroica resignació.

Fra Domènec de Riudebitlles és el nom de religiós de Joan Romeu i

Beatificació de 26 màrtirs caputxins el 21 de novembre del 2015 a la catedral de Barcelona.

Agustí Codinach

Benet de Santa Coloma de Gramenet, Josep Oriol de Barcelona i Domènec de Riudebitlles.

Canadell, nascut a Sant Pere de Riudebitlles l'11 de desembre del 1882. L'any 1897 ingressà al Seminari Conciliar de Barcelona i rebé el presbiterat el 25 de maig del 1907. Nomenat capellà de l'Hospital i Casa de Caritat de Sant Llätzer de Terrassa, mogut per uns forts ideals missioners, i comptant amb l'autorització del cardenal Casañas, sol·licità l'ingrés als caputxins. Començà el noviciat al convent d'Arenys el 3 d'octubre del 1908. Després de la professió solemne (4 octubre 1912), fou destinat al convent de Tarragona, on romangué quatre anys dedicat a la predicació i al confessorari. L'any 1917 fou enviat a l'Amèrica Central on, durant 17 anys, treballà pastoralment a Cartago (Costa Rica) i Managua (Nicaragua). Després d'un apostolat molt intens, el 1930 retornà a Catalunya força malalt. Visqué la darrera etapa de la vida al convent de Manresa, agraciat amb una fama de religiós bo i exemplar, observant i molt sacrificat. En esclatar la revolta fou identificat i detingut com a eclesiàstic a casa d'uns parents, on havia estat acollit i, confessant la condició religiosa, fou assassinat el 27 de juliol del 1936 a l'Era del Xivit, al costat de la carretera del Pont de Vilomara. El seu cadàver fou recollit per la Creu Roja i sebollit l'endemà en una fossa comuna del cementiri municipal de Manresa.

Josep Oriol de Barcelona és el nom de religiós de Jaume Barjau Martí. Nasqué a Barcelona el 25 de juliol del 1891. Era fill de l'hebraïsta de la Universitat de Barcelona Dr. Francesc Barjau. Desenvolupà la seva infantesa a Sevilla, on el Dr. Barjau era catedràtic d'Àrab i

Hebreu. Quan retornà a Barcelona, junt amb el seu germà Francesc ingressaren al Seminari Conciliar, però fascinat per la figura de sant Francesc d'Assís, Jaume Barjau sol·licità l'ingrés als caputxins. Començà el noviciat al convent d'Arenys el 21 d'octubre del 1906 i una volta rebuda l'ordenació sacerdotal (29 maig 1915) es dedicà a la predicació, atenció al confessorari, direcció espiritual i, també, a la recerca històrica. Preparà l'edició del *Chorale Psalterium*, obra monumental que rebé els elogis del papa Pius XI, estampat l'any 1932 a Manresa per a ús de totes les cases de l'Orde.

El pare Oriol de Barcelona, junt amb el reverend Pere Vintó, foren els primers a morir assassinats a Manresa per la seva condició religiosa el 24 de juliol del 1936. El P. Oriol havia trobat refugi en una casa veïna al convent i celebrava clandestinament la Santa Missa i també visitava i administrava els sagraments a religiosos i religioses ocults. En una d'aquestes perilloses sortides fou descobert i detingut. Després de manifestar-se religiós, fou insultat i asseminat mentre perdonava els botxins i recitava el Te Deum. Finalment, al capvespre del 24 de juliol del 1936 fou assassinat junt amb Mn. Vintó al camí rural del Pouet de Bufalvent, als afores de Manresa.

El P. Oriol inaugurà la llista dels màrtirs caputxins in odium Ecclesiae. El procés de beatificació d'aquests tres religiosos començà a la diòcesi de Vic el 18 d'abril del 1955, fou tramès a Roma l'any 1962 i fou prosseguit i completat entre 1997-2005. El 24 de gener del 2020 el papa Francesc aprovava la seva beatificació.

El pare Oriol de Barcelona inaugurà la llista dels màrtirs caputxins «in odium Ecclesiae»

GIRONA

M. PILAR LASCORZ, *mcm*

El Dr. Joaquim Masmitjà, declarat venerable

Va fundar la congregació de les Missioneres del Cor de Maria per tal de proporcionar a les nenes una formació humana integral

El 23 de gener passat, el Sant Pare Francesc va rebre en audiència el cardenal Angelo Becciu, prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants. Durant l'audiència, el Papa va autoritzar aquesta Congregació a promulgar una sèrie de decrets entre els quals hi ha el reconeixement de les virtuts heroïques del servent de Déu Joaquim Masmitjà de Puig, canonge de la catedral de Girona, fundador de la Congregació de les Missioneres del Cor de Maria, nascut a Olot el 29 de desembre del 1808 i mort a Girona el 26 d'agost del 1886. En aquesta trobada van establir que el servent de Déu Joa-

quim Masmitjà va viure en un grau poc comú però heroic totes les virtuts de la fe, l'esperança, la caritat, la fortalesa, la justícia, la prudència, la templança, així com tot el seu ministeri sacerdotal.

Les Missioneres del Cor de Maria (MCM) han viscut la declaració del seu fundador com a venerable amb gran emoció i especial alegria, ja que arriba just en el seu camí cap al XXI Capítol General. La declaració com a venerable és el pas previ per poder ser un dia declarat beat.

Joaquim Masmitjà va ser el quart fill de Francesc Masmitjà i Maria Gràcia de Puig. El nou venerable procedia d'una família olotina benestant, intel·lectual i cristiana. Va estudiar humanitats a Olot i posteriorment es va traslladar a Girona per estudiar primer de filosofia al Seminari. Va passar deu anys a la Universitat de Cervera, on va estudiar batxillerat en Dret Civil i es va llicenciar en Dret Canònic. El 1834 va ser ordenat sacerdot a la capella del Palau Episcopal de Girona i va exercir el ministeri a la Bisbal, Vilaür i Olot.

És nomenat rector de la parròquia de la catedral de Girona, el Carme, el 1848. El 1853 és canonge penitencier de la catedral de Girona, càrrec que li dona l'oportunitat d'exercir el seu carisma de conseller i acompanyant espiritual de tantíssima gent. L'any 1875, el bisbe de Girona, Constantí Bonet, el nomena arxiprest, i del 1877 al 1878 és vicari capitular fins que el bisbe Tomàs Sivilla el nomena vicari general. Mor el 26 d'agost del 1886 a Girona.

Sempre va lamentar que les noies no tinguessin dret a la mateixa educació que els nois. Aquest fet el va portar a fundar el 1848 la congregació de MCM, que tenia com a objectiu educar les nenes en la fe i proporcionar-los «una formació humana integral». A la nova congregació va fundar col·legis a Olot, la Bisbal, Girona, Santa Coloma, Camprodon, Besalú, Lladó, Cassà de la Selva, Sant Feliu de Guíxols, Lloret de Mar, Blanes, Mataró, Valls, Tamarit de Llitera, Gilroy, San Juan Bautista, San Luis Obispo i San Bernardino, els quatre darrers a Los Angeles.

Masmitjà procedia d'una família olotina benestant, intel·lectual i cristiana.

BARCELONA

P. JUAN MOLINA *msc*

Josep Maria Gran Cirera, màrtir a Guatemala

El dijous 23 de gener, el papa Francesc va aprovar els decrets que reconeixen un nou sant i 13 nous beats, entre ells els pares Josep Maria Gran Cirera, Faustí Villanueva i Joan Alonso, juntament amb set laics més que van patir el martiri a Guatemala entre els anys 1980 i 1991.

El P. Josep Maria Gran Cirera MSC des de ben petit somiava amb ser missioner. El 1975 es va oferir com a missioner voluntari per treballar al Quiché, a les parròquies de Santa Cruz del Quiché; Zacualpa i a San Gaspar Chajul.

Sabia que la repressió que patia el poble per part de les forces armades i grups paramilitars era d'una violència i impunitat ofensiva. Malgrat tot, el P. Josep M. va ser capaç de mantenir la serenitat i l'alegria de compartir la vida i la sort dels més petits. Ho prova el que

escriu en una carta familiar on deia que la gent del Quiché l'havia «ajudat a viure l'esperança i l'alegria que ens porta Jesús».

I és que el P. Gran tenia molt clar a qui havia anat a servir i que el seu compromís era amb els més pobres. Solia desplaçar-se de poble en poble per la muntanya a cavall acompanyat del seu fidel sagristà Domingo i conscient que també la seva vida corria perill seriós. Mai no va tenir por i solia dir que «amb tants soldats la gent no està tranquil·la i la presència del Pare, encara que pugui fer poc, sempre dona una mica de tranquil·litat».

L'Església que peregrinava al Quiché estava al costat dels pobres sense ambigüitats. De fet, després d'un comunicat diocesà en què es destacava l'opció pels pobres de l'Església guatemalenca i l'estructura de pecat que prevalia a la regió del Quiché, el P. Gran va ser citat un dia pel comandant militar del poble de Chajul i va ser amenaçat per la seva condició d'estranger i subversiu.

El 4 de juny del 1980 el P. Josep M. Gran tornava a la seva parròquia de Chajul amb el seu sagristà, Domingo del Barrio Batz, quan un batalló de l'exèrcit els va interceptar i els va assassinar a trets quan tot just tenia 35 anys. Aleshores, van col·locar-los a la motxilla propagandada de la guerrilla per poder acusar-los de subversius davant la premsa nacional i internacional.

Mons. Juan José Gerardi, bisbe del Quiché des del 22 d'agost del 1974 i fins al 14 d'agost del 1984, va assenyalar: «Per a nosaltres és especialment significativa, per les circumstàncies que la rodegen, la mort del P. Josep Maria Gran Cirera, MSC, rector de Chajul, assassinat per l'esquena, quan tornava a cavall de dur el consol de la religió a nombrosos feligresos de poblets apartats de la seva parròquia, acompanyat únicament pel seu sagristà, don Domingo Batz, que va ser igualment assassinat.»

Felipe Galindo, catequista, recorda que en les últimes visites, uns dies abans del seu martiri, a Santa Clara, «el P. Josep Maria va dir al sagristà Domingo: "Per aquí corren els de l'exèrcit, però tan se val, perquè només poden matar el cos però no l'ànima"».

Les seves despulles mortals descansen a l'església parroquial de San Gaspar Chajul col·locades sota l'altar major.

Solia desplaçar-se de poble en poble per la muntanya a cavall conscient que també la seva vida corria perill seriós

Gran Cirera, Missioner del Sagrat Cor, va néixer a Barcelona el 27 d'abril del 1945.

 Barcelona

El bisbe de Bangassou, Juan José Aguirre, participa en la celebració «Sent la creu»

Una creu
«plora amb
les víctimes
de la guerra»
centreafricana

Pep Daudé / basílica de la Sagrada Família

El bisbe Aguirre durant la celebració a la Sagrada Família.

IGNASI MIRANDA
Barcelona

Més de 2.000 persones van omplir diumenge 1 de març la basílica de la Sagrada Família de Barcelona en la quarta edició de la trobada «Sent la creu». La celebració, que va coincidir amb l'acte central del Pla Pastoral Diocesà «Sortim», va ser presidida pel cardenal Joan Josep Omella. Aquest any, va tenir com a protagonista la creu de la catedral de Bangassou (República Centreafricana). Situada al·altar, la imatge de Crist crucificat, amb els ulls tancats i sobre una senzill peça de fusta, va estar acompanyada per la força del testimoni de Juan José Aguirre, bisbe de Bangassou.

Aguirre, que va arribar a la República Centreafricana com a missioner combonià ara fa 41 anys, va pronunciar una homilia plena de vivències que actualitzen el sofriment de Crist en «una creu que mira les tribulacions del seu poble i no queda indiferent, sinó que plora amb les víctimes de la guerra, sovint obligades a fugir». Per descriure

la situació del país africà, el bisbe cordovès va explicar que els qui ataquen els cristians són «ignorants de l'islam que entenen malament aquesta religió, perquè utilitzen la violació col·lectiva de persones i altres armes de guerra», i els va contraposar als «nombrosos musulmans d'arreu del món que són bones persones». En aquesta línia, va denunciar «països occidentals sense escrúpols que utilitzen la situació vulnerable dels països africans i els venen armes».

En un altre moment, Juan José Aguirre va comentar que «el sofriment de Bangassou és el de Crist, que mira els cossos destrossats i els campaments de desplaçats, que són com forats negres». El bisbe missioner va assegurar que ha vist davant la creu «persones pregant, fugint de la mort, fent-li companyia mentre tremolaven de por, mares plorant pels seus fills que es troben al front de guerra i nens ferits, amb tot perdut». Va explicar que la diòcesi de Bangassou té 2.000 musulmans acollits: «Són germans nostres en els quals descobreixo els

ulls tancats de Jesús que permet obrir-ne altres.»

Abans de la intensa intervenció d'Aguirre, un jove de Kènia, Peter Kibiru, va oferir el seu testimoni. Va explicar que, mentre emigrava, es va haver de quedar a Barcelona en descobrir-se que els papers que portava no eren legals. Va ser acollit per una família després que la seva mare l'hagués deixat, a ell i al seu germà, per anar-se'n a Londres. Un pelegrinatge amb joves a Czestochowa (Polònia) «va marcar un abans i un després». «Als peus de la Mare de Déu, és on tinc la trobada potent de conversió, i allà es va produir l'abraçada que necessitava», va explicar. També va narrar un retrobament amb la seva mare a fados anys a Londres.

L'altre testimoni va ser el del bisbe de Moramanga (Madagascar), Rosario Vella. El prelat sicilià, salesià, va comentar que «tot i que no hi ha guerra civil a Madagascar, sí que s'hi veuen moltes creus, sobretot la de pares i mares que no poden donar als fills allò que necessiten i la de la corrupció».

SIGNES D'AVUI

Les ambivalències d'un cens

Periodistes de la televisió, de la ràdio o de la premsa acostumen a coincidir en una pregunta quan es dirigeixen a la secretaria de l'URC (Unió de Religiosos de Catalunya): «Quants religiosos i religioses hi ha a Catalunya?» La resposta requereix formular uns quants matisos, que afecten el nombre, no sempre fàcil de concretar. Pot fer la sensació que s'amaga alguna cosa i no és el cas. En un món dominat per l'estadística, una xifra una mica imprecisa no serveix i mostra un control escàs del tema.

Aquesta pretensió periodística, que trobo raonable i comprensible, xoca frontalment amb la valoració bíblica del cens. N'hi ha prou d'anar al famós cens que va promoure el rei David i que és recollit en dos llibres diferents: 2Sa 24 i 1Cr 21. Totes

dues narracions presenten algunes diferències. David vol saber quin és el nombre d'homes aptes per a la guerra i també el nombre global dels censats, que servirà per fixar impostos. L'autor bíblic apunta al fet que Satanàs l'ha incitat a fer el cens. Joab l'intenta evitar, però se sotmet als desitjos del rei. La reacció de Déu és tremendament dura i el càstig no es fa esperar. Per què Déu no veu amb bons ulls la realització del cens? Quin problema existeix? Les xifres, si són rellevants, proporcionen seguretat, domini, control. En aquest

---

Es deixa de tenir la confiança en Déu per dipositar-la en les nostres estadístiques

---

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

cas, es deixa de tenir la confiança en Déu per dipositar-la en estadístiques: persones i edificis. El poble es converteix en un instrument del poder del rei en apropiant-se del fruit dels impostos al qual el sotmet. El valor essencial que cal preservar és la confiança en Déu. Quan el cens, com es presumeix en el moment actual, dona xifres minvants, quin efecte produeix en nosaltres? El desemparament pot reemplaçar l'esperança i ens allunya de Déu.

Quan Jesús va venir al món, en tot l'imperi romà s'estava fent el cens ordenat per Cèsar August. Tothom havia d'anar a la seva població d'origen. Maria i Josep s'encaminen cap a Betlem. Els pobres sempre paguen el preu. No és estrany que Maria al *Magnificat* afirmi: «Derroca del tron els poderosos i exalta els humils.»

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viuimolins70@gmail.com

Quan vaig sentir la veu d'en Bob per telèfon, vaig quedar bocabada. Feia dos anys que havia marxat a Ghana i l'única cosa que en sabia és que hi havia arribat bé i que s'havia retrobat amb el seu germà.

El cas d'en Bob és un d'aquells que tant de bo que es repeteixi més sovint. El vaig conèixer a la presó on havia anat a parar després de moltes dificultats que van acabar amb la necessitat d'apropriar-se dels béns aliens. Però la veritat és que a la presó tenia una conducta exemplar. Treballava per guanyar-se uns calerons que estalviava per tenir alguna cosa quan sortís en llibertat i no haver de tornar a la necessitat de robar. Els funcionaris l'estimaven per la seva manera de ser i d'actuar. Des del moment que el vaig conèixer vam connectar i ell m'esperava

FINESTRA A LA VIDA

El retorn anhelat

cada dimarts amb una il·lusió que m'emocionava. Em deia «mama», seguint un costum dels africans amb la gent gran. Però, en ell, la paraula *mare* no era un apel·latiu. Per a ell era una realitat.

I quan va arribar el moment de sortir de la presó, com que no tenia la documentació en regla, la policia el va anar a buscar per portar-lo al CIE o repatriar-lo. Ell protestava i deia primer als agents, i després al jutge, que volia anar amb la seva «mare monja». El jutge no l'acabava d'entendre. Tot es va resoldre de la millor manera quan, en veure'm i donar-li l'explicació necessària, me'l vaig poder endur al pis d'acollida.

La seva gran il·lusió era tornar a casa seva i oblidar les angoixes que havia passat al país on pensava trobar-hi un paradís. Amb els diners estalviats es volia comprar un petit vehicle per a la venda ambulat i

viure tranquil·lament al seu poble de Ghana. El dia que ens vam acomiadar a l'aeroport em deia amb llàgrimes als ulls: «Tu ets la meva mare, la mare que no he tingut. I sempre et recordaré.»

Ara, dos anys després, sento emocionada la seva veu i contemplo al mòbil la seva imatge al costat d'una preciosa africana i una nena d'un any. Fins ara no tenia telèfon. Ara, amb la feina que desitjava i la família que ha creat, podia posar-se en contacte amb mi... la mare que no ha oblidat!

La seva gran il·lusió era tornar a casa seva i oblidar les angoixes que havia passat al país on pensava trobar-hi el paradís

Missatge del papa Francesc per a la Quaresma

«En nom
de Crist us
demanem que
us reconcilieu
amb Déu
(2Co 5,20)»»

Dimitri Conejo Sanz

L'experiència de la misericòrdia és possible només en un «cara a cara» amb el Senyor crucificat i ressuscitat.

L'alegria del cristià brolla de l'escolta i de l'acceptació de la Bona Notícia de la mort i resurrecció de Jesús

Benvolguts germans i germanes,

El Senyor ens torna a concedir enguany un temps propici per preparar-nos per celebrar amb el cor renovat el gran Misteri de la mort i resurrecció de Jesús, fonament de la vida cristiana personal i comunitària. Hem de tornar contínuament a aquest Misteri, amb la ment i amb el cor. De fet, aquest Misteri no deixa de créixer en nosaltres en la mesura en què ens deixem involucrar pel seu dinamisme espiritual i l'abracem, i hi responem de manera lliure i generosa.

I El Misteri pasqual, fonament de la conversió

L'alegria del cristià brolla de l'escolta i de l'acceptació de la Bona Notícia de la mort i resurrecció de Jesús: el kerygma. En aquest es resumeix el Misteri d'un amor «tan real, tan veritable, tan concret, que ens ofereix una relació plena de diàleg sincer i fecund» (exhort. ap. *Christus vivit*, 117). Qui creu en aquest anun-

ci rebutja la mentida de pensar que som nosaltres els qui donem origen a la nostra vida, mentre que en realitat neix de l'amor de Déu Pare, de la seva voluntat de donar la vida en abundància (cf. Jn 10,10). En canvi, si preferim escoltar la veu persuasiva del «pare de la mentida» (cf. Jn 8,45) correm el risc d'enfonsar-nos en l'abisme del contrasentit, experimentant l'infern ja aquí a la terra, com lamentablement ens ho testimonien molts fets dramàtics de l'experiència humana personal i col·lectiva.

Per això, en aquesta Quaresma 2020 voldria dirigir a tots i cadascun dels cristians el que ja vaig escriure als joves a l'exhortació apostòlica *Christus vivit*: «Mira els braços oberts de Crist crucificat, deixa't salvar una vegada i una altra. I quan t'acostis a confessar els teus pecats, creu fermament en la seva misericòrdia que t'allibera de la culpa. Contempla la seva sang vessada amb tant d'afecte i deixa't purificar per ella. Així podràs renéixer, una vegada i una altra» (n. 123). La Pasqua de Jesús no és un esdeveniment del passat: pel poder

de l'Esperit Sant és sempre actual i ens permet mirar i tocar amb fe la carn de Crist en tantes persones que sofreixen.

II Urgència de conversió

És saludable contemplar més a fons el Misteri pasqual, pel qual hem rebut la misericòrdia de Déu. L'experiència de la misericòrdia, efectivament, és possible només en un «cara a cara» amb el Senyor crucificat i ressuscitat «que em va estimar i es va lliurar per mi» (Ga 2,20). Un diàleg de cor a cor, d'amic a amic. Per això l'oració és tan important en el temps quaresmal. Més que un deure, ens mostra la necessitat de correspondre a l'amor de Déu, que sempre ens precedeix i ens sosté. De fet, el cristià resa amb la consciència de ser estimat sense merèixer-ho. L'oració pot assumir formes diferents, però el que veritablement compta als ulls de Déu és que penetri dins nostre, fins que ens arribi a tocar la duresa del cor, per convertir-lo cada vegada més al Senyor i a la seva voluntat.

Així doncs, en aquest temps favorable, deixem-nos guiar com Israel en el desert (cf. Os 2,16), a fi de poder escoltar finalment la veu del nostre Espòs, perquè ressoni en nosaltres amb major profunditat i disponibilitat. Com més ens deixem fascinar per la seva Paraula, més aconseguirem experimentar la seva misericòrdia gratuïta cap a nosaltres. No deixem passar en va aquest temps de gràcia, amb la il·lusió presumptuosa que som nosaltres els que decidim el temps i la manera de la nostra conversió a Ell.

III L'apassionada voluntat de Déu de dialogar amb els seus fills

El fet que el Senyor ens ofereixi una vegada més un temps favorable per a la nostra conversió mai hem de donar-ho per descomptat. Aquesta nova oportunitat hauria de suscitar en nosaltres un sentit de reconeixement i sacsejar el nostre ensopiment. Malgrat la presència —a vegades dramàtica— del mal en la nostra vida, igual que en la vida de l'Església i del món, aquest espai que se'ns ofereix per a un canvi de rumb manifesta la voluntat te-

naç de Déu de no interrompre el diàleg de salvació amb nosaltres. En Jesús crucificat, a qui «Déu va fer pecat en favor nostre» (2Co 5,21), ha arribat aquesta voluntat fins al punt de fer recaure sobre el seu Fill tots els nostres pecats, fins a «posar a Déu contra Déu», com va dir el papa Benet XVI (cf. enc. *Deus caritas est*, 12). En efecte, Déu estima també els seus enemics (cf. Mt 5,43-48).

El diàleg que Déu vol entaular amb tot home, mitjançant el Misteri pasqual del seu Fill, no és com el que s'atribueix als atenesos, els quals «no s'ocupaven en una altra cosa que a dir o a sentir l'última novetat» (Ac 17,21). Aquest tipus de xerrameca, dictada per una curiositat buida i superficial, caracteritza la mundanitat de tots els temps, i en els nostres dies pot insinuar-se també en un ús enganyós dels mitjans de comunicació.

IV Una riquesa per compartir, no per acumular només per a si mateix

Posar el Misteri pasqual en el centre de la vida significa sentir compassió per les nafres de Crist crucificat presents en les nombroses víctimes innocents de les

El cristià resa amb la consciència de ser estimat sense merèixer-ho

Compartir amb caritat fa l'home més humà, mentre que acumular comporta el risc que s'embruteixi, ja que es tanca en el seu propi egoisme

Caritas

guerres, dels abusos contra la vida tant del no nascut com de l'ancià, de les múltiples formes de violència, dels desastres mediambientals, de la distribució injusta dels béns de la terra, del tràfic de persones en totes les seves formes i de la set desenfundada de guanys, que és una forma d'idolatria.

Avui continuasent important recordar als homes i dones de bona voluntat que han de compartir els seus béns amb els més necessitats mitjançant l'almoïna, com a forma de participació personal en la construcció d'un món més just. Compartir amb caritat fa l'home més humà, mentre que acumular comporta el risc que s'embruteixi, ja que es tanca en el seu propi egoisme. Podem i hem d'anar fins i tot més enllà, considerant les dimensions estructurals de l'economia. Per aquest motiu, en la Quaresma del 2020, del 26 al 28 de març, he convocat a Assís els joves economistes, empresaris i *change-makers*, amb l'objectiu de contribuir a dissenyar una economia més justa

i inclusiva que l'actual. Com ha repetit moltes vegades el magisteri de l'Església, la política és una forma eminent de caritat (cf. Pius XI, discurs a la FUCI, 18 desembre del 1927). També ho serà l'ocupar-se de l'economia amb aquest mateix esperit evangèlic, que és l'esperit de les Benaurances.

Invoco la intercessió de la Benaurada Mare de Déu sobre la pròxima Quaresma, perquè escoltem la crida a deixar-nos reconciliar amb Déu, fixem la mirada del cor en el Misteri pasqual i ens convertim a un diàleg obert i sincer amb el Senyor. D'aquesta manera podrem ser el que Crist diu dels seus deixebles: sal de la terra i llum del món (cf. Mt 5,13-14).

ROMA, al costat de Sant Joan del Laterà,
7 d'octubre del 2019

Memòria de Nostra Senyora, la Verge del Roser

Francesc
(Traducció Secretaria URC)

Les nafres de Crist crucificat, presents en les nombroses víctimes innocents de les guerres.

25 anys
Ràdio Estel

25 anys amb tu

El mirador de l'actualitat

amb Ignasi Miranda

cada dia a les 18 h

L'actualitat des d'un altre punt de vista

SEGUEIX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the App Store

ANDROID APP ON Google play

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Als mestres cristians

Benvolguts,

La vocació de mestratge ha estat i serà una de les més nobles. Comporta, per principi, una atenció als altres en recerca del seu bé. Cert que pot ser minada per l'egoisme, que fa malbé tantes coses. Tanmateix, però, sempre que el mestre torna a plantejar-se la identitat pròpia, recupera la mirada cap enfora. Els ulls oberts dels nois i noies; els ulls, a voltes inquisidors, a voltes esllanguits, dels adolescents us guanyen l'ànima. Es fa veritat el pensament del pedagog Alexandre Galí (1886-1969) quan deia: «La gent s'ha pensat que a mi m'interessava la pedagogia o l'escola..., però a mi el que m'interessa és el nen.»

Els qui sou mestres cristians viviu aquesta vocació des de la resposta al Mestre que «va passar fent el bé» a tots (Ac 10,38), i que «no va venir a ser servit, sinó a servir i a donar la vida» (Mc 10,45). Vosaltres sou doblement urgits a fer de la vida un servei. Ara bé, si el vostre guiatge és reclamat pel bé de l'alumne, ha de ser, lògicament, respectuós amb la seva persona i el projecte de vida que els seus pares tinguin inicialment per a ell. En la mesura que les matèries que expliqueu tendeixen a conformar la vida, els mestres heu de tenir una gran atenció i respecte pels nois i noies, tot procurant també que les seves famílies comprenquin i s'integrin en el mateix projecte educatiu que exerciu amb tanta cura.

Centrem-nos ara en la classe de Religió. L'afirmació pot sorprendre, però és vàlida: «Un mestre cristià hauria de desitjar fer classe de Religió.» Si la Religió és una de les matèries en la qual s'hi

reflecteix i s'hi comunica vida, és lògic que un mestre que estima la seva fe desitgi transmetre els continguts i les raons d'allò que viu als alumnes que demanen aquest ensenyament.

La classe de Religió és, per al mestre, una forma d'identificar-se a si mateix i davant els altres companys de claustre. Quan en un claustre es viu un clima de llibertat autèntica i de democràcia, l'opció d'ensenyar Religió mereixerà respecte com les altres opcions fetes des de conviccions que autentifiquen la vida.

Cal fer la classe de Religió amb la màxima competència. Els alumnes hi tenen dret, com el tenen en les altres matèries: la llengua, les matemàtiques o la biologia. Ens cal una classe científicament ben feta tant pel que fa als continguts com a la pedagogia. Això, prou ho sabeu, demana preparació.

Recordo finalment que les preinscripcions escolars del curs 2020-2021 seran del 23 de març a l'1 d'abril. És el moment en el qual els pares han de decidir en relació amb la classe de Religió dels seus fills. Ben segur que si saben del vostre projecte cristià de vida i del vostre testimoni, els serà més fàcil demanar que els seus fills s'inscriguin a la classe de Religió.

Encoratjo a tots els mestres cristians a mantenir el bon to i, com afirmava el Concili Provincial Tarraconense de 1995, que pugueu donar «la deguda informació sobre el fet religiós i la cultura cristiana i sobre la seva incidència en la història, en l'art i en els costums del nostre país» (CPT 11).

Ben vostre,

Sant Josep, fusta de sant

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Sant Josep és un personatge excepcional a la Bíblia. Als evangelis no se li atribueix ni una sola paraula. Aquest silenci és significatiu i potser una conseqüència lògica de la seva personalitat.

Va ser un home admirable, que sempre va saber estar en un segon pla. Un home que va demostrar que, a la vida, només és gran qui sap ser petit. Un home comú que va haver d'enfrontar-se a una situació extraordinària i acceptar-la.

Podem arribar a imaginar què va sentir quan un àngel se li va aparèixer en un somni i li va encarregar un misteriós pla? Què va sentir quan va haver de renunciar a tota la vida anterior? O quan va saber que el fill de Déu baixaria al món i què ell li faria de pare?

Tot i que va viure fa més de dos mil anys, el seu exemple segueix molt viu. En un món sorollós com el nostre, sant Josep ens recorda la importància del silenci per trobar-nos a nosaltres mateixos i deixar-nos trobar per Déu. En un món en què tendim a com-

plicar-nos la vida, sant Josep ens mostra la bellesa de la simplicitat. En un món on busquem una explicació racional a tot, Josep ens ensenya a confiar més en el que ens inspira el cor.

Sens dubte, darrere de Maria, la mare de Jesús, hi va haver un gran home. Un home que va parlar amb el llenguatge de l'ànima i que va arribar infinitament més lluny del que haurien arribat les seves paraules. Un home que va demostrar que no només és la carn i la sang el que ens fa pares i fills, sinó també l'amor. Un elegit de Déu que va optar per una vida senzilla per honorar-lo i a qui tenim tant per agrair.

L'Església universal celebra cada 19 de març la solemnitat de sant Josep, proclamat patró de l'Església pel papa Pius IX l'any 1870. A més a més, aquest també és el dia en què tots els fills feliciten els seus pares i els agraeixen la seva noble missió.

La figura d'aquest sant és fonamental en la vida dels cristians,

és el model de compromís per als sacerdots i seminaristes d'arreu del món. Per això, aquest 22 de març, el diumenge més proper a la festa de sant Josep, celebrarem el «Dia del Seminari». Seguint una antiga tradició, s'invoca sant Josep com a protector de les vocacions sacerdotals, ja que el prevere és cridat a custodiar la gran família de l'Església i a lliurar la vida per Crist i pels altres.

Benvolguts germans i germanes, aprofiteu aquesta ocasió per convidar-vos a prendre consciència de la importància del Seminari, a pregar amb intensitat per les vocacions al sacerdoci i a col·laborar econòmicament per al seu sosteniment.

Pare, per intercessió de sant Josep, et demanem pels pares de família que avui celebren la seva festa i per tots els joves i adults escollits pel teu Fill per al sacerdoci, perquè per l'acció de l'Esperit Sant descobreixin la teva crida i rebin la força necessària per donar un sí ferm i joïós.

COMENTARI DE LA PARAULA

Calia, segons el disseny diví, que Jesús passés per Samaria

El títol l'he pres d'un verset que no llegirem, però que conté precisament el mòbil que mugué Jesús a recobrar l'ètnia samaritana com a part integrant d'Israel. En el si del diàleg de Jesús amb la Samaritana, el lector podrà separar fàcilment tres referències als deixebles que mai no entraran en contacte amb la Samaritana i que, a més, interrompen el fil de la seqüència. Comentaré, doncs, tan sols la seqüència principal. La composició de lloc és determinant: Sicar, una ciutat de Samaria, «prop de la propietat que Jacob va donar a Josep, el seu fill: hi havia allí el brollador de Jacob». Jesús, cansat del camí, «s'havia assegut a la vora del brollador», com un mestre que, assedegat en vista de la situació

de Samaria, vol impartir una lliçó a una dona samaritana que havia vingut a pouar aigua. No té pou i el pou és profund, car conté tota la saviesa dels samaritans. Jesús la vol tastar: «Dona'm de beure.» No consent que hi hagi fronteres infranquejables entre jueus i samaritans. Un cop s'ha guanyat la seva confiança, li fa veure que «Tot el qui beu d'aquesta aigua, tornarà a tenir set; però el qui begui de l'aigua que jo li donaré, no tindrà set mai més.» Ara és la dona qui li'n demana. Jesús li deixa ben clar que arriba l'hora, i ja és ara, en què els vertaders adoradors adoran el Pare, però no en aquesta muntanya (Garizim) ni a Jerosòlima (Sió), sinó en esperit i veritat, i se li revela com el Messies

GLÒRIA MONÉS

que tots esperaven: «Jo Soc (el nom de Jahvè), el qui està parlant amb tu.» L'acció de la dona d'abandonar «la seva gerra privada» mostra que ha assimilat la lliçó i té pressa per anar a comunicar-la als seus compatriotes. Gràcies a «la paraula de la dona», molts cregueren en Jesús d'entre els samaritans. Tanmateix, quan arribaren on era ell, molts més cregueren «per la seva paraula», la de Jesús, i anaven dient a la dona: «Pel teu testimoni ja no creiem, perquè l'hem sentit i sabem que aquest és veritablement el Salvador del món, el Messies.»

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Podia tenir realment temptacions Jesús?

Els primers concilis de l'Església van confessar que Jesús era perfectament Déu i perfectament home. Per tant, està clar que va ser temptat com a home i posat a prova: l'afany de posseir, d'acumular glòria i assolir poder. «Si ets Fill de Déu...» Jesús no va «engegar la televisió de la divinitat», renunciant a la vida humana, que Ell va assumir fins al fons, fins a la mort en creu. No va usar la seva condició de Fill de Déu per multiplicar les pedres en pans, per saltar del pinacle del Temple... perquè Déu es posi a disposició de Jesús. En el baptisme a Jesús se li presenten dos camins: usar la «targeta de crèdit» de qui era confessat Fill de Déu, i agafa el camí de mostrar-se Fill d'home (perfectament humà). Només el podem confessar com a Fill de Déu, al peu de la creu, com el centurió (Mc 15,39). Jesús no va caure en la temptació buscant el poder i la glòria que li oferia el temptador, utilitzant la seva condició de Fill perquè Déu es posi a la seva disposició. Per a Jesús, ser Fill de Déu significa complir obedientment la voluntat del Pare. Aquí hi ha un reflex de les controvèrsies que la comunitat cristiana sostenia amb la comunitat jueva. Molts jueus no podien entendre l'escàndol que Jesús hagués mort en una creu desproveït de tot poder i glòria. El fet de fons és que Jesús va ser temptat en la seva vida moltes vegades: volien que s'acredités per mitjà de signes portentosos (Mt 12,38; 16,19) i abandonés el camí cap al Calvari (Mt 16,21s) i la mateixa creu (Mt 27,39s) i no va baixar de la creu, perquè tots morim i molts moren injustament.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYA.CRISTIANA.CAT

Diumenge III de Quaresma

Lectura primera

Ex 17,3-7

Dona'ns aigua per a beure

Lectura del llibre de l'Èxode

En aquells dies, el poble passava tanta set que deia, murmurant contra Moisès: «Per què ens has fet pujar d'Egipte! Vols matar-nos de set amb els nostres fills i el nostre bestiar?» Moisès s'exclamà al Senyor: «Què puc fer per aquest poble? Una mica més i m'apedregaran.» El Senyor li respongué: «Passa al davant del poble i emporta't alguns ancians d'Israel; pren la vara amb què vas tocar el Nil i posa't en camí. Jo estaré allà davant teu dalt la roca, a l'Horeb. Tu dona un cop a la roca i en sortirà aigua, i tot el poble podrà beure.» Moisès ho va fer així davant els ancians d'Israel. I donà a aquell lloc els noms de Massà i de Meribà, perquè els israelites havien discutit i havien posat a prova el Senyor quan deien: «El Senyor, és amb nosaltres o no hi és?»

Salm responsorial

94

Veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa,
aclamem la roca que ens salva;
presentem-nos davant seu a lloar-lo,
aclamem-lo amb els nostres cants.

*R. Tant de bo que avui sentíssim la veu del Senyor:
«No enduriu els vostres cors.»*

Veniu, prosternem-nos i adorem-lo,
agenollem-nos davant el Senyor,
que ens ha creat;
ell és el nostre Déu,
i nosaltres som el poble que ell pastura,
el ramat que ell mateix guia. *R.*

Verset

Jn 4,42 i 15

Senyor, sé que vós sou de debò el Salvador del món: doneu-me l'aigua viva perquè no tingui mai més set.

Lectura segona

Rm 5,1-2.5-8

Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat en els nostres cors el seu amor

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, ara que ja som justos, com a creients que som, estem en pau amb Déu, gràcies a Jesucrist, el nostre Senyor. És per ell que la fe ens ha donat entrada en aquesta gràcia que posseïm tan en ferm, i és per ell que tenim la satisfacció d'esperar la glòria de Déu. I l'esperança no pot defraudar ningú, després que Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat en els nostres cors el seu amor. Adoneu-vos bé d'això: Quan nosaltres érem encara incapaços de tot, Crist va morir pels qui érem dolents. Qui trobaríem disposat a morir per un home honrat? Potser sí que per un home bo trobaríem qui tingués la valentia de donar la vida. Doncs bé, Déu donà prova de l'amor que ens té quan Crist morí per nosaltres, que érem encara pecadors.

Evangelí

Jn 4,5-42

Una font brollarà sempre per donar vida eterna

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, Jesús arribà a una població samaritana que s'anomena Sicar, prop dels terrenys que Jacob havia donat al seu fill Josep. Allà hi ha el pou de Jacob. Era cap al migdia quan Jesús, cansat de caminar, s'estava assegut bonament a la vora del pou. Els deixebles havien anat al poble a comprar provisions. Arribà una dona samaritana, que venia a treure aigua. Jesús li diu: «Donam aigua.» Li diu la samaritana: «Com? Vós, un jueu, em demaneu aigua a mi, que soc una dona samaritana?» Cal saber que els jueus no es fan amb els samaritans. Jesús li

respongué: «Si sabessis què vol donar-te Déu i qui és el qui et demana que li donis aigua, ets tu qui li hauries demanat aigua viva, i ell te l'hauria donada.» Ella li diu: «Senyor, aquest pou és fondo i no teniu res per treure aigua. D'on la traieu, l'aigua viva? Jacob, el nostre pare, ens va donar aquest pou i en bevia tant ell, com els seus fills, com el seu bestiar. Sou més gran vós que no pas ell?» Jesús li respongué: «Els qui beuen aigua d'aquesta tornen a tenir set, però el qui begui de la que jo li donaré, mai més no tindrà set; l'aigua que jo li donaré es convertirà en una font que brollarà sempre dintre d'ell per donar-li vida eterna.» Li diu la dona: «Senyor, doneu-me aigua d'aquesta: que no tingui mai més set ni hagi de tornar mai més aquí a treure aigua del pou.» [...] «Senyor, veig que sou un profeta. Els nostres pares adoren Déu en aquesta muntanya, però vosaltres, els jueus, dieu que el lloc on cal adorar-lo és Jerusalem.» Jesús li

respongué: «Creu-me, dona; s'acosta l'hora que el lloc on adorareu el Pare no serà ni aquesta muntanya ni Jerusalem. Vosaltres no sabeu qui adorea; nosaltres sí que ho sabem, perquè la salvació ve dels jueus. Però s'acosta l'hora, més ben dit, és ara mateix, que els bons adoradors adoraran el Pare en esperit i en veritat. Aquests són els adoradors que vol el Pare. Déu és esperit. Per això els qui l'adoren han de fer-ho en esperit i en veritat.» Li diu la dona: «Sé que ha de venir el Messies, és a dir, l'Ungit. Quan ell vingui, ens ho explicarà tot.» Ell li respon: «El Messies soc jo, que parlo amb tu.» [...] Molts samaritans d'aquell poble van creure en ell [...] Per això, quan els samaritans anaren a trobar-lo, li pregaven que es quedés amb ells. I s'hi va quedar dos dies. Després de sentir-lo parlar a ell mateix, encara molts més van creure, i deien a la dona: «Ara ja no creiem només pel que tu deies; nosaltres mateixos l'hem sentit, i sabem que aquest és de debò el Salvador del món.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL II)

TEMPS DE QUARESMA

(SALTERI: SETMANA 3)

Març

15. DIUMENGE

Diumenge III de Quaresma, Morat. Lectures: Èxode 17,3-7 / Salm 94 / Romans 5 / Joan 4,5-42
SANTORAL: Lluïsa de Marillac, rel. i fund.; Madrona, vg. i mr.; Ramon de Fitero, ab. i fund.

16. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: 2 Reis 5,1-15a / Salm 41 / Lluc 4,24-30
SANTORAL: Abraham, erm.; Agapit, b.; Ciríac, mr.; Eusèbia, vg.; Heribert, b.

17. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Daniel 3,25.34-43 / Salm 24 / Mateu 18,21-35
SANTORAL: Gertrudis de Nivelles, ab.; Josep d'Arimatea; Patrici, b.

18. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: Deuteronomi 4,1.5-9 / Salm 147 / Mateu 5,17-19
SANTORAL: Ciril de Jerusalem, b.; Salvador d'Horta, rel.

19. DIJOUS

Sant Josep (S), Blanc. Lectures: 2 Samuel 7,4-5a.12-14a.16 / Salm 88 / Romans 4,13.16-18.22 / Mateu 1,16.18-21.24a
SANTORAL: Amanç, diaca i mr.

20. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Osees 14,2-10 / Salm 80 / Marc 12,28b-34
SANTORAL: Ambròs de Siena, rel.; Eufèmia i Alexandra, mr.; Fotina, mr.; Martí de Dumio, b.

21. DISSABTE

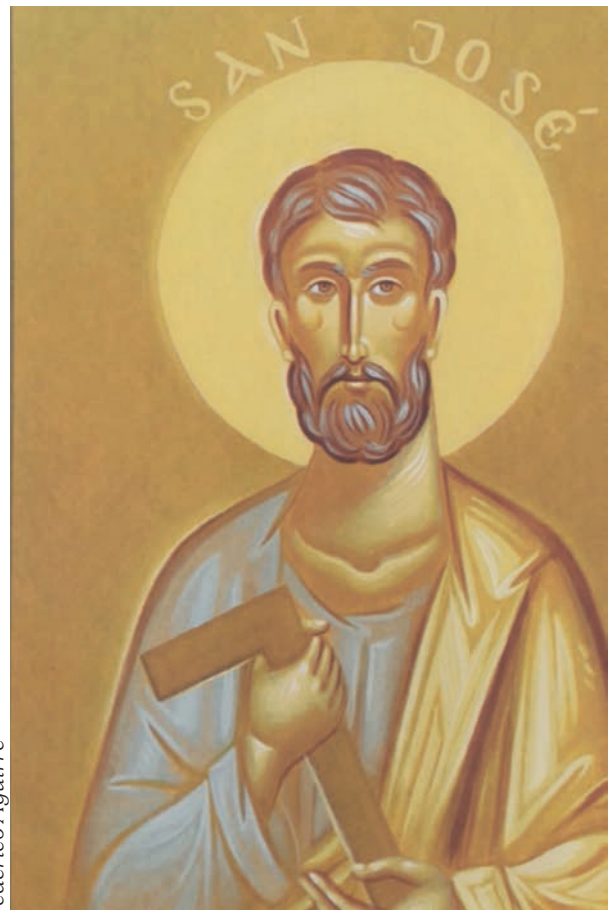
Fèria, Morat. Lectures: Osees 6,1-6 / Salm 50 / Lluc 18,9-14
SANTORAL: Fabiola; Filèmon, mr.

El Sant 19 MARÇ

Sant Josep

De tots els sants, n'hi ha dos que van viure molt íntimament amb Jesús: primer de tot la Mare de Déu, que el va concebre i el va portar al món, i després sant Josep. De Maria, en sabem força coses, però del seu espòs, els evangelis ens en diuen molt poc. Així i tot, se'n pot fer un esbós biogràfic.

Fill de Natzaret, la seva família venia de Betlem i era descendent del rei David. Malgrat això, Josep era un home humil tant per condició social —treballava de fuster— com per la manera de ser. Va ser precisament aquesta humilitat que va fer d'ell un home sant: va creure, sense arribar-ho a comprendre en aquell moment, que Maria donaria a llum el Fill de Déu, el Messies esperat d'Israel, i es va convertir així en el pare adoptiu de Jesús. Era un home vertebrat per la fe, però no pas per una fe a cegues, crèdula, sinó fonamentada en l'amor a Déu, que el va dur a estimar de manera incondicional Maria i el seu Fill. Sabem que Josep encara era viu quan Jesús es va perdre als dotze anys al Temple, i que ja era mort quan va començar l'activitat pública. Els evangelis no ho expliquen, però podem estar segurs que va morir en pau envoltat de la Mare de Déu i Jesús, de la família per la qual ell ho havia donat tot.

Federico Aguirre

Un liturgista amb cor de pastor

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Subdelegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

Soc conscient que han aparegut diversos articles parlant de la persona de Mn. Francesc Xavier Parés després del seu recent traspàs. Les circumstàncies han volgut que un servidor ocupi el seu lloc en aquest breu espai dedicat a la litúrgia, abans, fins i tot, que ell ens deixés. Quan el vaig visitar a l'hospital per darrera vegada li vaig dir que li havia pres el relleu i ell em va respondre: «Endavant!» Avui em veig amb la responsabilitat de continuar el seu llegat amb aquests articles amb la ferma determinació de no decebre'l. És per això que em prenc la llicència de dedicar-li aquest darrer. Certament, n'és un més, però tot és poc per retre-li homenatge.

Som molts els preveres que hem tingut la fortuna de tenir-lo a classe i són molt els lectors del nostre setmanari que han après quelcom de litúrgia gràcies a ell. I és que ell era un professor incansable i enamorat de la seva tasca docent a la Facultat de Teologia de Catalunya i, més concretament, a l'Institut Superior de Litúrgia. Ell era de la mena de professors que sempre ajuda els alumnes, posant bona nota, cercant d'ajudar-los al màxim però sobretot buscant una paraula d'ànim quan el desert de l'estudi s'apodera de l'entusiasme de l'estudiant. Em consta que estant a l'hospital va entregar un manuscrit amb la darrera publicació

que estava preparant sobre la reforma dels llibres litúrgics del Concili Vaticà II. Volem que esperem veure publicat molt aviat per gaudir d'una nova classe magistral del professor Parés.

Ell era un liturgista amb cor pastoral i un estudiós de la litúrgia. El seu tarannà jovial no li va permetre quedar-se tancat en un despatx, tot i que hipasava moltes hores preparant les seves classes i els seus articles minuciosament. El seu caràcter alegre va fer d'ell un pastor exemplar de les parròquies que va custodiar, també, fins al darrer moment. *Lex orandi, Lex credendi, Lex vivendi*, deia a les seves classes. Per a Mn. Parés, aquesta era la millor part de l'axioma llatí: *Lex vivendi!* Perquè per a ell la litúrgia no era només un discurs teòric sinó la seva forma de viure, de celebrar, d'estar amb els altres, estimar les seves comunitats i cadascuna de les persones que l'envoltaven. I no només ho vivia sinó que també ho contagiava allà on anava.

El 4 de desembre, el dia del seu sant, va començar la seva Quaresma particular, i es va associar encara més al Crist sofrent amb la seva pròpia malaltia fins que el dia 17 de febrer va assumir la seva Pasqua personal. Ens queda l'esperança i la fe cristiana de poder-nos retrobar al cel. Fins llavors, Mn. Parés, fes-te càrrec de la litúrgia celestial!

Déu ha creat el món i l'hem de conservar

ANTON MONNER

Cronista de Gandesa

El teòleg Antoni Matabosch explica en el seu llibre *Ecologia integral i supervivència* què vol dir l'expressió «Déu ha creat el món». Els éssers que vivim a la Terra, amb més intensitat o amb menys, tenim intel·ligència. Sense intel·ligència no existiria la subsistència. La mateixa vida sobre la terra no és igual en una regió que en una altra. El sol determina la vida a la Terra. Els humans que hi vivim ens qualifiquem com a éssers superiors i creiem que som propietaris de la parcel·la que dominem, sigui gran o petita. Ens creiem «el melic del món», cadascú en proporció al poder que té i disposa. L'home solitari que viu a la muntanya creu poder dominar l'espai que el rodeja; l'empresari, l'empresa; el cap de govern, l'Estat... Tots creiem ser propietaris.

I vet aquí que Matabosch respon que «la creació és un projecte de l'amor de Déu. Un do, un regal que convoca una comunitat integral». Els humans ens creiem propietaris del que posseïm i, en canvi, la nostra propietat, com la nostra mateixa vida, per molt poder que l'individu disposi, sempre està limitada segons la voluntat de fets indeterminats, com la malaltia inguarible, l'accident mortal o qualsevol altra circumstància. La creació, com la nostra vida, és un projecte d'amor de Déu, real per a uns i abstracte per als altres, però sempre és un do excepcional que conjumina i ens convoca a una comunitat o acció integral entre els humans.

Les persones depenem d'alguna cosa indefinida que està per sobre de nosaltres mateixos, però el nostre orgull personal ens fa creure que som amos del que posseïm. I vet aquí que erròniament tractem la nostra parcel·la segons el nostre gust i, fins i tot, podem maltractar-la. Si entre tots, conjuntament o en comunitat, no aportem el nostre granet de sorra, l'estem destruint de forma continuada. La comunitat integral l'hem de definir com l'aportació de tots per aconseguir un món diferent, quan, paradoxalment, l'acció de l'home de forma col·lectiva, amb els seus avenços i el gran consumisme, l'aboca a la seva degradació.

Tots naixem i morim. A la Terra, segons sigui el comportament dels habitants, li podrem allargar la vida o escurçar-li. Depèn de nosaltres, en la part que ens toca i el superior disposa. A més emissions de carboni, a més rompre els pulmons de la terra, a més plàstics al mar, amb més provocacions arribades d'un consumisme desorbitat... destruïm allò que forma part de l'amor de Déu.

Hem de canviar el xip i creure que la nostra propietat pertany a tots els éssers i cadascun de nosaltres ens hem de conscienciar que podem revertir l'actual destrucció terrenal. Som éssers intel·ligents nascuts per l'amor que mai no hem d'oblidar. I reflexionar que amb el que llencem a diari els habitants que vivim a les comunitats riques es poden nodrir milions de pobres que no tenen aigua corrent, una teulada sota la qual poder jaure i omplir el plat de menjar.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

La temptació

Escollint les lectures del primer diumenge de Quaresma, cal continuar expressant les temptacions amb un llenguatge tan mític, com la serp, els arbres del paradís...?

Llenguatge mític? No ho crec. Val més parlar d'un gènere literari que vol expressar grans veritats de la fe que són difícils d'expressar amb un altre llenguatge. Fa anys, Joseph Ratzinger, gran teòleg, va publicar un llibre, *Creació i pecat*, on tractava molt bé aquesta temàtica. Li ho recomano vivament. Sol, lluna..., astres que eren tinguts per divinitats, són relativitzats i presentats com a simples criatures de Déu i posats al servei de l'ésser humà. És evident que llegir al peu de la lletra el text sagrat sense tenir en compte el seu gènere literari suposaria no entendre res. Cal tenir en compte el seu ric simbolisme. Per exemple, «l'arbre de la ciència del bé i del mal» és evident que no es troba en cap jardí de la terra. A la Bíblia s'expressa sovint la idea de la totalitat amb dos conceptes oposats: el bé i el mal. En el cas de l'arbre que considerem, es tracta de la saviesa divina, del coneixement de tot, que és propi de Déu que estableix la realitat mateixa de la bondat i la maldat. El pecat consisteix en aquest cas en la desconfiança envers Déu i en voler apropiat-se d'allò que és exclusiu seu, un intent abocat òbviament al fracàs, atès que l'home acaba descobrint-se nu i trencat. I no cal dir que això té una gran actualitat: suplantar Déu volent establir nosaltres el bé i el mal pensant que nosaltres som déus. Penso en tota aquesta confusió que comporta la ideologia de gènere. I el relat de les temptacions de Jesús ens diuen que Jesús, fet home com nosaltres, també va experimentar i es va enfrontar amb la sol·licitud del Mal que el volia empènyer a portar la seva vida i missió en una perspectiva molt diferent i contrària al disseny de Déu. En lloc d'un camí d'Encarnació i d'identificació amb la vida humana, un camí d'èxit fàcil i fulgurant a qualsevol preu, fins i tot al preu de vendre's al Mal. Jo crec que el llenguatge és ben adient; ara bé, cal explicar-lo bé.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

El psiquiatre i aquell pacient

Continuem en temps de Quaresma, com a pòrtic i preparació per a la Setmana Santa. En capitals i pobles d'Andalusia, ja se sap, hi ha una preparació especial, amb l'assaig dels portants sota els passos, pels carrers, per realitzar després l'Estació de Penitència amb les imatges titulars. La Quaresma em recorda una anècdota que em va explicar ja fa temps, molt de temps, un gran amic psiquiatre, que va desenvolupar la seva vida professional a la capital cordovesa durant molts anys. Em va dir que una de les consultes que l'havia impactat més havia estat la d'un pacient que li havia parlat durant una llarga estona, però que no s'aclaria gaire. «La veritat és que estava fet un embolic. I, aleshores, jo, per aclarir una mica la qüestió, li vaig preguntar: "A veure, vostè, per què ve a la meua consulta?" I ell em va contestar de seguida: "Miri, doctor, jo vinc a la seva consulta per millorar la meua vida."» El meu amic psiquiatre em comentava que havia estat un dels pacients que li havia deixat més empremta.

Recordo l'anècdota, perquè aquest temps de Quaresma no és un temps trist, ni gris, ni absurd, i encara menys, lúgubre o sense sentit. En el fons, la Quaresma ens convida a tres «trobades» que poden ser meravelloses: una trobada amb Déu (pregària); una trobada amb nosaltres mateixos (dejuni) i una trobada amb el proïsme (almoïna). I cada trobada, en la nostra vida, si la vivim des de la riba de l'esperança i la fe, ens enriqueix. Probablement, el problema és el mateix que tenia aquell pacient del meu amic psiquiatre, que no sabia «com millorar la seva vida». La Quaresma ens ofereix una oportunitat magnífica.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Un bon despertar

Vull felicitar la persona responsable de la selecció musical de Ràdio Estel, especialment del programa *Torn de nit*. Cada dia agafo el cotxe a les sis del matí i és una delícia escoltar la música de l'emissora mentre condueixo. Totes les cançons són molt bones! Així dona gust començar el dia: amb bon ànim i bona companyia!

MAURICIO A. HERNÁNDEZ
RESTREPO
Barcelona

Com més rics som, més manies

Com més opulenta és una societat, més problemes psíquics, perquè només s'escolta ella mateixa. En canvi, si és pobra, com per exemple els països de l'Àfrica, allà no tenen les nostres preocupacions, en tenen unes altres de molt més importants. El món Occidental té fòbies o deliris per no res.

Tot això fa que sorgeixin noves especialitats, amb noms ben altisonants, per atendre aquestes suposades patologies: autoconeixement, autoestima, creixement personal, teràpia regressiva, programes avançats en *coaching*, teràpies energètiques, etc.

Penso que canviar de dalt a baix no és possible; podem millorar o empitjorar, però mai canviar. No es pot girar el mitjà.

N'hi ha que s'aprofiten de la ingenuïtat d'algunes persones, i treuen uns bons guanys amb aquests tractaments, teràpies i sessions.

Deixem-nos de romanços! Si et vols sentir realitzat, feliç i alegre, fes activitats vers el proïsme. Per exemple, apunta't a fer un voluntariat, fes esport, medita, resa, relaciona't i comparteix il·lusions i projectes amb els altres.

Podem fer moltes coses, tot menys quedar-nos palplantats i lamentant-nos, i així ens passaran molts d'aquests neguits.

JOSEP MARIA MARBÀ
SALVADOR MARBÀ
Terrassa

Una observació

Soc un lector habitual del setmanari i, de fa un temps, observo que, quan parlo d'Espanya, us hi referiu com a «Estat espanyol» o que, en comptes de parlar de «nacional», quan es refereix a Espanya, en diu «estatal».

Em sobta que tenint tants lectors amb ideologies diverses opteu només per una vessant.

Potser és casualitat però trobo que aquests termes no ajuden.

MANU GALDEANO RUBIO
Barcelona

Resposta

Benvolgut, primerament moltes gràcies pel seu comentari.

Al nostre setmanari, que s'edita en català i castellà des dels orígens, ja en els primers llibres d'estil es va establir que s'emprés preferentment l'expressió «Estat espanyol», a la versió catalana, per referir-nos a una mateixa realitat geopolítica. Quan la referència és de caràcter merament geogràfic, sí que solem utilitzar el mot «Espanya».

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Una exposició al Museu Diocesà de Barcelona explica la història de la façana de la catedral

Bellesa i simbolisme d'una façana

EDUARD BRUFAU
Barcelona

Fotos: Agustí Codinach

Les grans esglésies medievals tardaven molts anys, sovint segles, a construir-se. Aquest és el cas de la catedral de Barcelona, una de les meravelles de l'època gòtica a Catalunya, la façana de la qual, però, no es va completar fins al tombant dels segles XIX i XX. La cara més coneguda i fotografiada de la seu barcelonina és una estilitzada obra neogòtica en la qual van treballar els millors arquitectes i escultors modernistes, principalment Agapit Vallmitjana (1832 – 1905). Ara, l'exposició del Museu Diocesà de Barcelona *Vallmitjana i la façana de la catedral. Històries singulars al voltant de l'escultura*, n'explica la complexa història i el valor artístic que té.

El visitant s'endinsa a través de fotografies, documents i escultures de petit format en l'ambient cultural, social i religiós de la Barcelona de mitjan segle XIX. Aleshores la ciutat creixia, s'industrialitzava i entrava en relació amb els grans corrents artístics del moment. En aquest context es va considerar que l'exterior de la catedral lluïa poc: la façana era pràcticament llisa i sense decoració, i el seu baix valor artístic no s'adeia gens amb l'elegància arquitectònica

del conjunt de l'edifici. Per aquest motiu cap al 1860 el bisbat va decidir que s'havia de construir una façana nova. Pel que fa al disseny que havia de tenir, les comissàries de l'exposició, Cristina Rodríguez i Natàlia Esquinas, expliquen que hi havia un consens força generalitzat que s'havia de seguir un antic dibuix medieval conservat a l'arxiu catedralici: «És l'anomenada Traça, un dibuix incomplet de la façana tal com es plantejava a començaments del segle XV. El va dissenyar l'any 1408 el mestre d'obres francès Charles Gautier, conegut com a Mestre Carlí. El seu projecte mai no es va arribar a materialitzar al seu temps per manca de fons i es va optar per deixar la façana llisa.»

Perquè passats gairebé 500 anys l'obra de la façana definitiva no es tornés a quedar sense finançament calia assegurar un mecenes, i aquest va ser el banquer i filantrop Manuel Girona i Agrafer (1817 – 1905), que s'hi va comprometre personalment. Amb aquesta garantia, l'any 1882 es va obrir el concurs de la nova façana, que s'estipulava que havia de seguir de prop l'estil gòtic tant en l'estructura general com en la iconografia de les imatges. S'hi van presentar dos projectes que s'inspiraven en la Traça de Mestre Carlí: el de Josep Oriol Mestres, que comptava amb el suport explícit del mateix Girona,

i el de Joan Martorell, que tenia per col·laboradors els aleshores encara poc coneguts Antoni Gaudí i Lluís Domènech i Montaner. L'opinió pública es va decantar clarament pel segon, però el guanyador va ser el projecte defensat per Manuel Girona, que, tanmateix, finalment va optar per incorporar característiques del projecte finalista. Les obres van començar el 1887 i la nova façana es va inaugurar el 1913.

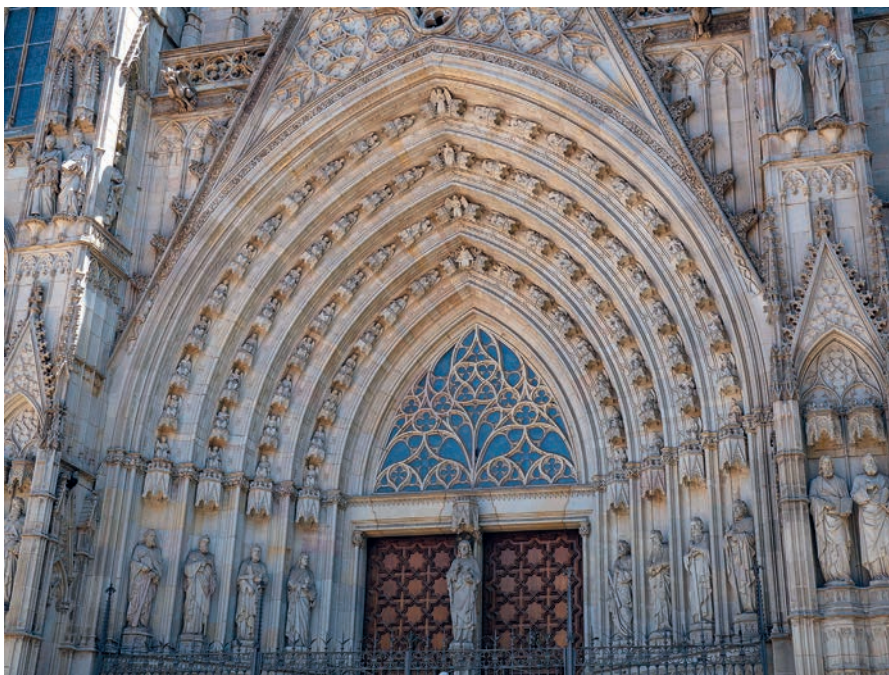
L'art dels Vallmitjana

Un dels elements més notables de la façana de la catedral de Barcelona és el seu conjunt escultòric, format per més d'un centenar d'imatges executades per diferents artistes. El Crist i els apòstols de la portalada són obra d'Agapit Vallmitjana, el qual, juntament amb el seu germà Venanci, ja eren escultors molt valorats per haver renovat el panorama artístic. Les comissàries de l'exposició expliquen que «a finals de segle XIX el naturalisme, que es presenta com una alternativa innovadora al classicisme propi de l'acadèmia, va prenent volada. Els germans Vallmitjana, en particu-

VALLMITJANA I LA FAÇANA DE LA CATEDRAL. HISTÒRIES SINGULARS AL VOLTANT DE L'ESCUPTURA

Museu Diocesà de Barcelona
museudb@arqbcn.cat
933 152 213 / 932 701 017

lar Agapit, encapçalen aquesta revolució artística. El seu Crist jacent és un magnífic exemple d'escultura naturalista a causa de l'interès per l'anatomia real i per l'expressió de les emocions. L'apostolat i el Crist de la façana neogòtica, també obra seva, palesen igualment aquesta voluntat de verisme».

Per comprovar *in situ* el delicat art d'Agapit Vallmitjana, el visitant de l'exposició només ha de caminar les quatre passes que separen el museu de la façana de la catedral. Davant de la portalada l'esperen Crist i els dotze apòstols. Les destres mans de l'escultor van aconseguir conferir a les imatges una actitud solemne i fins i tot greu, però dotant-les d'una expressió inesperadament dolça, sobretot en el tractament dels rostres. En aquest conjunt es pot reconèixer com el nou art de finals del segle XIX sap entroncar amb l'estil gòtic, més concretament amb les grans portalades de les catedrals del nord de França dels segles XIII i XIV. Els germans Vallmitjana van ser mestres d'alguns dels escultors més reconeguts del modernisme català, com ara Josep Llimona. Van saber transmetre no només una tècnica excel·lent, que ressaltava amb naturalisme i suavitat la bellesa del cos humà, sinó també la concepció de l'art com una expressió privilegiada de l'espiritualitat cristiana.

Amb les imatges de Crist i els apòstols Agapit Vallmitjana no va pretendre tan sols embellir la façana de la catedral. Aquest conjunt escultòric vol ser una exteriorització de la revelació cristiana i alhora una invitació a entrar en el misteri de Déu. Les comissàries de l'exposició detallen tota la càrrega simbòlica de la portalada: «Esculpir la façana d'una catedral suposa revestir-la del significat simbòlic que té el conjunt de l'edifici. Aquest mur ha de ser un reflex cap a l'exterior d'allò que té lloc a l'interior. Així, convida a transitar vers l'espai sagrat i a entrar en contacte amb el transcendent. El programa iconogràfic que s'hi desplega és una invitació a buscar la llum de Crist, és un pas cap a la conversió. Jesús, situat al mainell de la porta, n'és el principal actor; a la paràbola del Bon Pastor es defineix a si mateix com a porta de salvació: "Jo soc la porta: els qui entrin per mi se salvaran."» (Jn 10,9).

Les «Passions» reviu en la vida, la mort i la resurrecció del Fill de Déu

Valors de l'humanisme cristià en escena

MAC

La Federació Catalana de Passions va organitzar un acte el dissabte 22 de febrer al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya per tal de presentar la temporada 2020 de les *Passions* a casa nostra. Actualment la conformen les *Passions* de Cervera, Esparreguera, la Cava, Llinars del Vallès, Mataró, Olesa de Montserrat, Ulldecona, Vila-sacra, Vilalba dels Arcs i Vilassar de Mar.

«La *Passió* és la representació teatral de la vida, la mort i la resurrecció de Jesucrist, basada en els evangelis. Són un espai per fomentar valors socials, solidaritat, voluntariat, tradició i integració. Comparteixen una història i una energia comunes i han estat escola de grans actius del teatre del nostre país», confirma Jordi Carapuig, vicepresident de la Federació Catalana de Passions.

«Les representacions de la *Passió* —argumenta— tendeixen a un format espectacular, original i sorprenent per arribar a tota mena de públic. Els actes sacramentals de Setmana Santa es van convertir en peces teatrals; de les esglésies van passar a les places públiques, per acabar en espais teatrals. Avui, quan una persona assisteix a una representació de la *Passió* no només va a veure un espectacle sumptuós, generós i d'impacte visual, sinó que es crea un ambient emotiu pel sentit dramàtic de l'acció.»

«Les representacions de les *Passions* són la millor manera de transmetre pedagògicament el missatge de Jesús. Hi trobarem tot allò que hem après o estem aprenent a la catequesi. Moltes escoles van cada any a veure alguna de les representacions. Seria bo poder arribar a un acord amb col·legis, parròquies... per tal que els nens i les nenes po-

guessin assistir a les *Passions* i fer posteriorment un treball sobre el que han presenciat: valors, missatge... Les *Passions* reflecteixen amb molta cura una història universal que és la base de la nostra societat», reflexiona en Jordi.

«La *Passió* de Llinars del Vallès»

«Aquesta *Passió* es va escriure amb una intenció didàctica, amb la voluntat d'arribar a tothom, creients i no creients, amb el desig d'apropar als homes i les dones d'avui el missatge de Jesús, les seves paraules de pau, amor i justícia, tan vigents i tan necessàries avui com fa dos mil anys», afirma Reyes Barragán, directora de *Veniu a mi. La Passió de Llinars del Vallès*.

«És una *Passió* femenina —explica— pel paper fonamental de les dones, que prenen la paraula i que aporten a la història tendresa

JORDI CARAPUIG
«Les representacions de les «Passions» són la millor manera de transmetre pedagògicament el missatge de Jesús»

© Josep Ramon Garcia Comaposada

«Veni a mi.
La Passió de
Llinars del Vallès»

i humanitat; és austera perquè prescindeix de decorat i d'artificis i s'explica amb un escenari gairebé buit, cedint així el protagonisme a la força de la paraula i a les emocions; i és propera perquè fa que els personatges s'expressin de manera quotidiana, per arribar a tothom. I afegiria que, com a peça teatral, dramàticament parlant, també és interessant, ja que la manera com s'explica la història és força original.»

«Els canvis que hem anat introduint a *Veni a mi* amb el pas del anys no són canvis espectaculars; són petits retocs de col·locació, d'il·luminació, de moviment... subtils que ajuden a millorar les escenes i allò que es vol comunicar. Mn. Xavier Morlans sempre ens diu que la nostra Passió és de "primer anunci" o "*kerigma*" perquè sona a missatge nou i fresc», comenta la Reyes.

«La Passió de Cervera»

«Avui, en una societat canviant que cerca uns espectacles vius i dinàmics, *La Passió de Cervera* no es queda enrere; incorpora diferents elements que la fan ser una aposta valenta al segle XXI. La constant renovació de l'espectacle, amb un treball acurat en cada escena, ha fet que s'integrin diferents elements de música, dansa, efectes especials i fins i tot algun truc de màgia. La incorporació de les múltiples disciplines artístiques fa que esdevingui un espectacle únic i singular», constata Xavier Cañabate, president del Patronat de *La Passió de Cervera*.

«Patrimoni immaterial de Catalunya i Andorra —informa—, és considerada com la representació teatral més antiga d'Europa, iniciada l'any 1477 a Cervera. El text de la representació és un dels pocs que dramatitza el somni de Clàudia, la muller de Pilat, i que atorga a les dones un protagonisme especial.»

«*La Passió de Cervera* transmet, de manera entretinguda i planera, els valors essencials de la cultura cristiana. L'equip de direcció artística, format per Mariona Dalmases, David Mora i Gemma Palà, que han col·laborat a la *Passió* des de ben petits, treballen curosament per aconseguir un resultat escenogràfic perfecte que no deixi a ningú indiferent», observa en Xavier.

«La Passió d'Olesa de Montserrat»

«És un espectacle teatral molt complet i de gran espectacularitat. La implicació de tot un poble desinteressadament per aconseguir un resultat artístic és de les coses més emocionants que podem assolir com a societat. D'altra banda, no podem oblidar que tenim una responsabilitat amb la tradició i la història, ja que portem 500 anys d'història al darrere. És un muntatge teatral molt fidel als evangelis i la proximitat, no només geogràfica, amb Montserrat ha influït molt en el resultat final», posa en relleu Ignasi Campmany, director escènic de *La Passió d'Olesa de Montserrat*.

I afegeix el següent: «Cada any intentem millorar l'espectacle respectant molt la feina que s'havia fet anteriorment. L'equip de direcció que lidero s'ha basat a intentar

© La Passió d'Olesa de Montserrat

«La Passió d'Olesa de Montserrat».

eliminar les transicions fosques i aconseguir així un ritme teatral més ràpid. Tot això no ho podríem fer si no fos per la infraestructura i engranatges teatrals de què disposem al teatre de La Passió d'Olesa, i sobretot a un gran equip de persones que fan que tot funcioni com un rellotge. Aquest any potser la novetat més destacada és la incorporació de l'actor Biel Montoro en el paper de sant Joan.»

«La Passió d'Esparreguera»

«La Passió d'Esparreguera permet que l'espectador s'adoni del

que és la veritable paraula de Jesús. Durant tot l'espectacle se succeeixen exemples de la moral cristiana (el bé, l'amor, la pietat, el penediment...) en contraposició a l'enveja, la cobdícia o la traïció. Són conductes intemporals que sovint ens passen desapercebudes pel ritme frenètic del món actual. La Passió permet fer un parèntesi i aturar-nos un moment. Ens convida a reflexionar, amb tranquil·litat, sobre tots ells durant la jornada. Una experiència vital que tothom pot viure immers en la nostra festa», assegura Sergi Luna, conseller de l'espectacle de *La Passió d'Esparreguera*.

En Sergi dona a conèixer que «un total de vint-i-cinc actors i actrius estrenaran nou personatge (inclòs Jaume Navarro Tovar en el paper de Jesús). També cal destacar la incorporació d'Anna Niebla a la direcció musical, fet que la converteix en la primera dona que dirigeix l'orquestra i la coral de l'espectacle. Pel que fa a l'escenografia, s'ha apostat per millorar diversos quadres». A més, valora que «*La Passió d'Esparreguera*, que es du a terme mitjançant l'esforç col·lectiu d'un poble, pretén fusionar tradició i modernitat. L'espectacle és una festa i una oportunitat única de reviuere el missatge de Jesús».

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- L·LICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

Botswana ha tornat a permetre la caça d'elefants en zones on l'animal entra en contacte amb àrees agrícoles.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Pot considerar-se en perill d'extinció l'elefant africà?

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Com que no s'hi veia aquest perill, per part del govern, l'actual president de Botswana, Mokgweetsi Masisi, el 22 de maig de l'any passat, després de 5 anys de prohibició, va donar legalització a la caça d'aquests grans animals. La realitat, segons estudis realitzats recentment sobre aquesta espècie, ens diu que a l'Àfrica hi viuen ara uns 350.000 elefants (la major part a Botswana), i que cada any en morien ja entre 10.000 i 15.000 a mans de caçadors furtius. No cal dir que ara la caça ha augmentat amb la legalització establerta. No és estrany, doncs, que s'hagi originat una polèmica internacional sobre la protecció d'aquests elefants. Organitzacions de la natura d'arreu del món han expressat una forta crítica de la decisió del govern de Masisi, decisió que fou motivada per queixes dels habitants de zones rurals que veien perjudicats els seus cultius per culpa dels proboscídis.

I és que aquest animal, tenint en compte la seva corpulència, amb un cos que arriba a sobrepassar les 5 tones de pes, necessita ingerir diàriament uns 225 kg de vegetals, cosa que fa que hagin de viure en regions molt àmplies. Hi ha, doncs, un litigi ben clar: els defensors de la natura no volen veure aquestes bèsties en perill d'extinció i els que són gent senzilla i viuen del camp no volen que se'ls mengin

les collites. L'anterior president de Botswana, Iam Khama, va fer cas dels ecologistes i el 2014 va prohibir la caça d'elefants, però al cap de 5 anys el seu successor l'ha permesa un altre cop. Els amants de la natura tornen a insistir dient que això portarà a l'extinció, mentre que els altres no ho veuen així i, a més, troben una font d'ingressos en l'explotació de la caça, ja que, només en l'ivori dels ullals i en els permisos per caçar, s'hi troba una entrada de diners ben considerable. Què fer-hi? És evident que cal tenir en compte tots els aspectes. I el ministre de Medi Ambient de Botswana, Kitso Mokaila, ha explicat que les condicions de la nova legislació detallen que les llicències de caça s'assignen principalment a les àrees on els animals entren en contacte amb zones agrícoles i que seguirà restringida la caça a les àrees que no són així i que s'utilitzen per a fins turístics.

Què dir-hi per part nostra? Creiem que per ara, pel que es veu com reaccionen els interessats en aquest tema, no hi ha pas perill d'extinció per als elefants africans. En bona hora.

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

La mostassa o mostalla és una planta anual erecta que viu en indrets temperats. N'hi ha de dues menes: la mostassa negra (llat. *Brassica nigra*; cast., *mostaza*, *ajenabe*; eusk., *ziape*) i la mostassa blanca (llat. *Sinapis alba*; cast. *mostaza blanca*, *jenabe*), ambdues són força semblants i d'elles s'empren la sement com a laxant i, sobretot, per potenciar el gust d'alguns sucus o salses. Una bona descripció sobre l'origen d'aquesta famosa salsa —la mostassa— fou aportat pel reputat botànic i estudiós de la fitoteràpia, Dr. Pius Font i Quer (†1964), manresà d'adopció, qui volgué assenyalar que: «Este condimento se preparaba antiguamente con harina de mostaza y mosto. Del latín vinum mustum, o, simplemente, mustum, el jugo de la uva sin fermentar, derivado de mustus, reciente o nuevo, y ardens, ardiente, se formó la voz moustarde del francés antiguo, y los correspondientes mostarda (port.), mostaza (cast.) y mostassa (cat.). Actualmente, la harina de mostaza se trabaja con vinagre o agraz, se sazona con sal y se aromatiza con hierbas. Los alemanes suelen emplear vino del Rhin o vinagre de estragón. Como condimento la mostaza es estimulante y aperitiva» (*Plantas medicinales*, 144). Els antics frares, a propòsit de la mostalla, escriviren que: «Picada y deixatada ab mollas de pa, vinagre y un poch de mel o sucre, se fa bona salsa» (T. A., *Formulari*, s. d.).

Semblantment, en un antic receptari conventual hi hem trobat algunes indicacions sobre com preparar una atractiva «Salsa de mostaza, que harás

reduciendo hasta la mitad, en una cacerola, tres o cuatro tazones de buen caldo, donde añadirás sal, pimienta, ajos y tres o cuatro cucharadas de mostaza. Después pasarás la salsa por la estameña y la servirás caliente» (*Recetario*, s. f.).

La mostassa més fina —i més prestigiosa— és la que es fa a Dijon, tant, que el rei Felip l'Ardit, l'any 1382 concedí que la mostassa figurés en l'escut d'armes de la ciutat de Dijon on, ja des d'antic, adoben la mostassa amb vinagre d'estragó, anxoves i tàperes. Fou a partir del segle XVIII que els anglesos començaren a preparar la mostassa servint-se de farina.

El destacat comentador de l'obra de Pedani Dioscòrides, el Dr. Andrés de Laguna († 1560) escriví que, a l'hora de collir la mostassa s'ha de preferir «la abultada, la muy roxa que del todo no es seca sino, que después de quebrada, dentro se muestra verde y como prenyada de un çumo tincto de color verde» i que barrejant «su çumo con agua miel, y gargarizado, es útil contra las hinchazones de las agallas, y contra las antiguas y endurecidas asperezas de la caña de los pulmones» (*Acerca de la materia medicinal*, 233).

La mostassa creix de forma espontània en els erms i en els conreus de cereal, però també es conrea en alguns indrets per mor de les seves propietats estimulants i aperitives i, alhora, diürètiques o provocadores de l'orina. Tanmateix, menjada en excés, la mostassa sol tenir efectes vomitius. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la tàpera, que és molt gustosa i aperitiva.

TRADICIONS REMEIERES

La mostassa facilita la digestió

ÉLINE LANDON

Burnout materno y agotamiento espiritual
San Pablo, 2019, 119 pàg.

La immensa felicitat de convertir-nos en mares també comporta moltes pors i inseguretats. Estimem els fills per sobre de tot però, inevitablement, la seva arribada ens canvia la vida. Les dones ens convertim en malabaristes per compaginar el paper de mare, companya i professional competent, fora i dins de casa. Arribar a tot, sovint és esgotador.

CRISTIAN OLIVÉ

Profes rebels
Rosa dels Vents, 2020, 207 pàg.

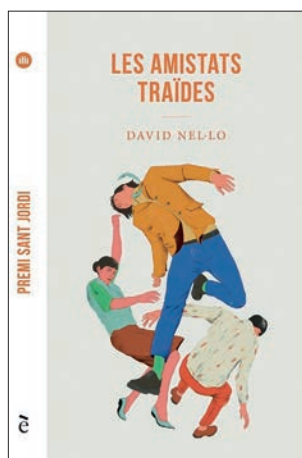
«Des del primer dia que vaig trepitjar una aula he volgut capgirar-ho tot perquè els protagonistes siguin els alumnes, per oferir-los un aprenentatge lligat als seus interessos reals», afirma Olivé. Estem educant segons els temps en què vivim? El sistema educatiu ajuda els joves a créixer amb esperit crític? WhatsApp, Instagram, videojocs... tot s'hi val en la imaginació d'aquest mestre.

RAFEL BORDOY I POMAR

La llibreria Jovellanos, un lloc entranyable de Ciutat
Autoedició, 2019, 94 pàg.

Aquesta llibreria era un lloc petit en extensió, però gran en projecció. Es va dedicar a promocionar les arts gràfiques entre estudiosos, bibliòfils, escriptors, poetes, artistes i col·leccionistes. Va esdevenir un santuari consagrat a l'amistat dins del cor de la Ciutat de Mallorca. El poeta Miquel Costa i Llobera la va visitar l'any 1909.

DAVID NEL·LO

Les amistats traïdes
Enciclopèdia Catalana, 2020, 227 pàg.

Salvador Togoires, traductor literari, se'n va a Suïssa a fer una estada en una residència de traductors quan tot just fa un any de la mort del seu pare. Allí, per sorpresa, trobarà el famosíssim escriptor Bachtel, autor de culte desaparegut de la circulació des de feia molts anys... Fins on som capaços d'arribar per aconseguir l'èxit? Obra guanyadora del Premi Sant Jordi 2019.

JACOBO CELNIK

Los 80 Volver al futuro
Montesinos, 2019, 251 pàg.

Aquest llibre és un viatge circular que analitza sons, ritmes, gèneres, artistes, bandes, i moments irrepetibles que van fer de la música britànica de la dècada dels vuitanta, un dels períodes més prolífics i influents de la història del pop rock mundial. A punt de commemorar-se els quaranta anys, l'autor ens convida a visitar el procés que es va iniciar amb els Sex Pistols i el punk.

SALVADOR VERGÉS

La llanterna de Montmartre
Viena Edicions, 2020, 337 pàg.

Després de la mort de la seva mare, l'Eloi, un jove de disset anys que es mou entre la vitalitat i la vergonya, comença a treballar en un poble de la Cerdanya situat al costat de la frontera francesa. Refugiat en els seus problemes, sol i incapaç de fer amics per culpa de la seva tímidesa, aconsegueix fer amistat amb un vell professor que coneix al bar de la fonda on viu.

CRÍTICA TEATRAL

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

La fi del món d'una família esberlada

És obvi dir que hi ha obres que són només obres d'interpretats, però aquesta n'és una i cal remarcar-ho. Cinc interpretats i les paraules de l'autor, Jean-Luc Lagarce (Héricourt, Alt Saona, Borgonya, Franc Comtat, França, 1957 - París, 1995), mort de sida en plena joventut, poc reconegut com a dramaturg en vida, a pesar que també va alternar la seva faceta d'autoria amb la d'actor i director, però molt reivindicat i valorat després de la seva mort, sobretot amb aquesta obra, una mena de testament que en el fons protagonitza ell mateix, estesa a una quinzena llarga de llengües i adaptada també al cinema el 2016 pel director Xavier Dolan.

Cinc personatges que representen

cinc membres d'una família esberlada: Louis, el protagonista i *alter ego* de l'autor, a tocar dels 34 anys, que torna a casa en un poble francès dels afores, després de dotze anys sense posar-hi els peus, amb la intenció d'explicar que té una malaltia terminal. Al seu voltant, la mare, reclosa en el miratge idíl·lic del passat i les festes de diumenge amb les criatures; el germà mitjà, marcat per l'absència durant anys del gran; la germana petita que somnia en un futur diferent i a qui pràcticament no ha vist créixer; i la cunyada, que no coneix, de qui no en sap res, ni d'ella ni de les criatures.

Per això l'obra acaba sent com una travessa d'obstacles plena de silencis, que acaben dient a vegades més del que podrien dir en paraules. I en aquesta cursa d'obstacles, cadascun dels personatges té el repte de superar les tanques que el relat li posa al davant sense fer-ne caure cap, ja sigui amb breus intervencions i, sobretot i especialment, quan s'enfronten a «solos» que es converteixen en monòlegs amb una càrrega emocional i poètica que acaba esclatant com en una partitura musical.

Oriol Broggi, des de la direcció, ha fet que el retorn del «fill pròdig» es manifesti durant tota la trama. L'obra té alguna cosa de rerefons místic. I és que sovint el dolor amagat que arrossega un mateix acaba sent ofegat pel dolor a cor obert que mostren tots els altres.

© Bito Cels

La companyia al complet que protagonitza l'obra «Només la fi del món» a la Biblioteca de Catalunya.

«NOMÉS LA FI DEL MÓN

(Juste la fin du monde),
de Jean-Luc Lagarce
TRADUCCIÓ: Ramon Vila
INTÈRPRETS: Muntsa Alcañiz, Clàudia Benito, Màrcia Cisteró, Sergi Torrecilla i David Vert
DIRECCIÓ: Oriol Broggi. Cia La Perla 29
Teatre Biblioteca de Catalunya, Barcelona.
Fins al 29 de març

AMB BON HUMOR

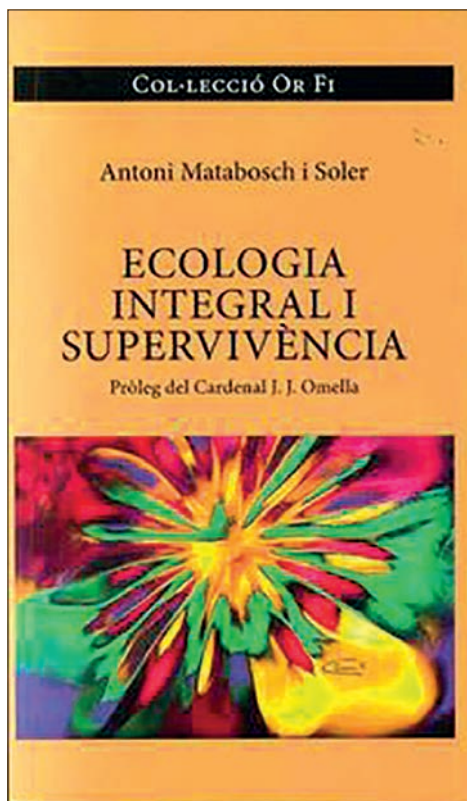

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP MARIA MALLARACH
Consultor ambiental

Vers una conversió i espiritualitat ecològiques

ANTONI MATABOSCH I SOLER
Ecologia integral i supervivència
Arquebisbat de Barcelona, 2019,
111 pàg.

El nou llibre de Mn. Matabosch és un recull d'un conjunt d'escrius i reflexions que l'autor havia fet sobre la temàtica ecològica, en diàleg amb la justícia i la pau, quan al 1991 va dirigir un seminari sobre «Justícia, pau i integritat de la creació», completat amb comentaris a l'encíclica *Laudato Si* del papa Francesc.

El llibre consta de set capítols: 1. Què passa a la terra i com hi hem arribat, que cobreix des del teocentrisme medieval fins a l'antropocentrisme modern; 2. Crisi de la ideologia del progrés, on critica aquesta ideologia sorgida de l'Europa occidental, amb el positivisme i materialisme; 3. Crítiques des de l'ecologisme actual, tant a la modernitat com al cristianisme; 4. Dedicat a les reflexions de les esglésies cristianes sobre l'ecologia; 5. On exposa el projecte *Justícia, pau i integritat de la creació*, del Consell Mundial d'Esglésies que ja denunciava, fa 40 anys, temes que ara omplen els noticiaris; 6. Teològic, on exposa dos models de concepció del món com a creació de Déu: l'històrico-salvífic i el metafísicoracional, i 7. Amb una síntesi de la saviesa cristiana sobre creació i ecologia, que desemboca en la conversió ecològica integral. Segueix un annex de pregàries i poesies i clou una bibliografia comentada.

El fet d'unir ecologia integral amb supervivència confereix al títol un contrapunt esperançador, atès que l'ecologia integral, amb totes les seves conseqüències, és clau per a la supervivència de la humanitat.

Voldria destacar quatre qualitats del llibre: primera, és una obra divulgativa, redactada per un docent que es vol fer entendre, amb un llenguatge clar. Segona, la concisió, una prosa directa, sense eufemismes. Tercera, té un plantejament teòricament comprensiu, sense abordar les aplicacions. I quarta, és esperançador, en el sentit que anima el lector reflexiu a vèncer la por a canviar el seu estil de vida.

RAUXA

L'educació cristiana

Concebem la universitat com una formació necessària per poder entrar al món laboral. Certament, és lògic que els anys d'ensenyament superior — entre moltes altres coses — preparin els estudiants per trobar una determinada feina. Ara bé, el model actual ha acabat fent de l'accés al món laboral la primera i quasi única finalitat de la universitat. Els amples horitzons intel·lectuals i humans tan propis de l'ensenyament universitari, encarats a educar en una mirada global i alhora profunda, s'han anat desdibuixant i gairebé tot ha quedat reduït a la transmissió d'informació, coneixements i habilitats. L'ensenyament superior es limita cada vegada més a oferir als joves la possibilitat de guanyar-se bé la vida i proporciona a les empreses mà d'obra especialitzada i futurs directius. Més enllà de criteris estrictament utilitaris, no sembla haver-hi cap més plantejament.

Tota educació ha de pretendre una formació humana integral que ensenyi l'alumne a reflexionar i a viure en l'admiració d'aquells que han pensat i creat abans que nosaltres. Altrament, en lloc de formar persones, correm el risc de fabricar robots qualificats. Per això és tan desconcertant que, a l'hora d'oferir estudis superiors generals, l'Església s'hagi decidit des de fa molts anys per prestigioses escoles de negocis. Gairebé ha acabat sent la seva especialitat. L'educació cristiana, per ser-ho realment, s'ha de centrar en els que no seran mai emprenedors, en aquells que difícilment arribaran a triomfar. Formant futurs genis de les finances la recompensa està garantida, ni que sigui en forma de prestigi i reconeixement. Però dedicant-se als més desgraciats, no hi ha premi possible, i aquest és l'única recompensa que l'Església pot esperar. D'aquí li vindrà la felicitat.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Quaresma

BASÍLICA DE LA CONCEPCIÓ

El **diumenge 15 de març**, a les 18.30, vespres; a les 19.00, conferència del P. Vito d'Amato sobre *Nacer y dejarse amar* (c/ Aragó, 299 – Barcelona).

«CHRISTUS VIVIT»

El **dijous 19 de març**, a les 19.30, xerrada quaresmal *La vocació i el discerniment* amb Mons. Toni Vadell a la catedral de Barcelona.

PARRÒQUIA DE SANT MIQUEL DE MOLINS DE REI

El **diumenge 22 de març**, a les 16.00, projecció de *El mayor regalo*, de J. M. Cotelo.

CORAL SANTA MARIA

El **diumenge 29 de març**, la Coral Santa Maria d'Igualada organitza una sortida a la Passió d'Esparreguera (tel. 636 741 530, Concepció).

Barcelona

SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **diumenge 15 de març**, a les 19.00, audició musical del cor Lerània; el **dimecres 18**, a les 20.00, dansa contemplativa; el **dissabte 21**, a les 10.00, conferència de Gaspar Mora i Pilar Mariné *La persona i la vida afectiva. Els meus afectes i la meva sexualitat*. Monestir de Sant Pere de les Puel·les, c/ Anglí, 55 – Barcelona.

MUSICAL BÍBLIC

El **diumenge 15 de març**, a les 18.00, i el **dissabte 21**, a les 22.00, musical *Joseph i l'increïble abric en technicolor* al Teatre de Sarrià de Barcelona (tel. 932 039 772).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dimecres 18 de març**, a les 19.00, conferència *La monarquia hispànica i els ordes militars del segle XVI* a càrrec de Francisco Fernández a la Facultat de Geografia i Història de Barcelona (c/ Montalegre, 6).

CAPUTXINS

El **dijous 19 de març**, a les 20.00, Josep Manuel Vallejo parla sobre Michael Ende al convent de Pompeia (av. Diagonal, 450 – Barcelona).

UNIÓ DE RELIGIOSOS DE CATALUNYA

El **dissabte 21 de març**, a les 9.45, formació sobre *La vida religiosa contemplada desde el crisol de la vida* amb Ana García-Mina Freire al col·legi Santa Dorotea (passeig Sant Joan Bosco, 24 – Barcelona).

ESPAI D'INTERIORITAT F. PALAU

El **dissabte 21 de març**, a les 10.00, silenci contemplatiu amb Beatrice D'Cunha (c/ Immaculada, 53 – Barcelona).

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **diumenge 22 de març**, a les 18.00, concert solidari de piano i violí amb obres de Schubert i Monti, entre altres (c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona).

Lleida

JOVES

El **divendres 20 de març**, a les 22.30, vetlla jove d'adoració a la parròquia de Sant Llorenç de Lleida (jprieto132@gmail.com).

Terrassa

MOVIMENT ECUMÈNIC DESABADELL

El **dimarts 17 de març**, a les 19.00, el P. Hèctor Vall parla sobre *Què és l'ecumenisme?* en la Fundació Bosch i Cardellach (c/ d'en Font, 1 – Sabadell).

Vic

COVA DE MANRESA

El **dimarts 17 de març**, a les 21.00, pregària amb David Guindulain i Xavier Melloni; el **dissabte 21**, a les 10.30, pregària contemplativa (tel. 938 720 422).

CATEQUESI

El **diumenge 29 de març**, a les 9.30, jornada diocesana de catequesi *La celebració de l'any litúrgic* a la Cova de Manresa (tel. 938 741 301).

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Jaume Gabarró, Antonio Gil, Joan Guiteras, Antoni Ibáñez-Olivares, M. Pilar Lascorz, Josep Maria Mallarach, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Juan Molina, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Leticia Soberón, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Joan Trias, Emili Villegas, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Andrés Garrigó, director de Goya Producciones

El 21 de febrer Goya Producciones estrenava en més de 60 cinemes espanyols la pel·lícula *Corazón Ardiente*, el primer film dedicat a la devoció del Sagrat Cor de Jesús. La pel·lícula, que es podrà veure en dotze països més, combina ficció, investigació documental i testimonis. La part de ficció està dirigida per Antonio Cuadri i compta amb dues figures importants com l'actriu mexicana Karyme Lozano i l'escriptora María Vallejo-Nájera. El tema principal de la pel·lícula l'interpreta la cantant catòlica Athenas. Parlem amb el director de Goya Producciones, Andrés Garrigó, sobre aquesta pel·lícula que ens descobreix els missatges de Jesús a santa Margardía Maria d'Alacoque i al beat Bernat Hoyos (www.corazonardiente.com).

Gaudeix de bona vitalitat la devoció al Sagrat Cor de Jesús?

Durant la segona meitat del segle passat i part d'aquest s'ha anat desdibuixant aquesta devoció, però hem vist que hi ha hagut com una nova gràcia, un nou ímpetu del Sagrat Cor per tornar a la palestra. Creiem que aquest missatge és més necessari que mai. Això també ho hem notat perquè altres devocions, com la Divina Misericòrdia, estan vinculades al Sagrat Cor. Un dels testimonis que apareix a la pel·lícula és el d'un professor po-

«El Senyor, passi el que passi, estarà a prop nostre»

lonès que ha investigat el diari de santa Faustina i veu que l'origen de la Misericòrdia és el Sagrat Cor, que és d'on surten els dos feixos de llum blanca i vermella del quadre. La Misericòrdia ve a ser com l'expressió moderna de l'amor de Déu, que és el missatge de les aparicions originals al segle XVII a la monja francesa santa Margarida Maria d'Alacoque.

Quin és el focus d'aquest missatge?

El missatge del Sagrat Cor és amor pur, un amor que ens va manifestar Crist a la creu i que molt sovint no té resposta o només aconsegueix desdeny i menyspreu, ingratitude... i que només demana a canvi una mica d'amor per entregar-se encara més. És la imatge oposada a un Déu llunyà, venjatiu o sever, és un amor que inunda i perdona.

Corazón Ardiente és una pel·lícula també per a no creients?

És una pel·lícula que pot inte-

ressar a tothom perquè si a la gent li agraden els misteris, les coses fantàstiques i extraordinàries... els agradarà veure una cosa que és realment misteriosa perquè estem tocant el més enllà, el sobrenatural... aquí tenim un misteri molt més important que els que surten per la televisió. És un misteri molt actual perquè el Sagrat Cor segueix actuant en la història. Al que no creu potser li sembla una cosa molt pintoresca però interessant.

I què aporta a una persona amb fe?

Li pot suposar una injecció d'optimisme, d'alegria, de saber-se estimada per un amor sense límit, que no traeix, que és proper, que vol que entrem al seu cor i Ell vol entrar al nostre, i que ens promet que, si entrem en el seu, estarem al cel, que és on al final anirem. És un missatge d'esperança que ens diu que el Senyor, passi el que passi, estarà a prop nostre, que hi podem confiar.

A group of young children are sitting around a blue table in a brightly lit classroom, playing with white shaving foam. They are wearing pink and orange striped shirts. The background shows colorful shelves with toys and a green wall with white snowflake decorations.

EL NOSTRE REPTE, EL SEU FUTUR

TRIA ESCOLA CRISTIANA
www.triaescolacristiana.cat
93 302 70 13

**Escola Cristiana
de Catalunya**